

Szerkesztőség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVMenesi ut
Dr. ...
tr-Előfizetési ár belső
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
ünnep utáni napokon is

XXXI. EVFOLYAM

SZUBOTICA, 1930. JANUAR 6.

6. SZÁM

HÉTFŐ

Őfelsége megváltoztatta a dunabánsági rendőrfőkapitányi kinevezéseket

Csak a szuboticaí és becskerekí rendőrfőkapitányok maradnak meg eddigi állásukban

Noviszadról jelentik: Őfelsége Alekszandar király Zslykovic Petar tábornok, miniszterelnök—Belügyminiszter előterjesztésére január negyedikén kelt ukázával megváltoztatta a Dunabánság területén történt rendőrfőkapitányi (rendőrségi előjáró) kinevezéseket, amelyek közül csak két kinevezés maradt változatlan. Őfelsége megerősítette Mihajdzsics Sztanoje szuboticaí és dr. Dimitrijevic Tihamer becskerekí rendőrfőkapitányi kinevezését. A többi városban a következő változások történtek:

Kikinda rendőrfőkapitánya lett dr. Medzihraászki Nikola volt vrsaci rendőrfőkapitány, Szomborban Ne-

des J. Miloszáv, a szociálpolitikai minisztérium volt titkára kerül a rendőrség élére, Sztarakanjicsán Radosevic Szvetisláv eddigi szombori szolgabíró, Pansevón dr. Kocsa Milojev eddigi zemuni rendőrfőkapitány, Vrsacon Miodragovic Gyorgye eddigi szentl rendőrfőkapitány, Kragujevacon pedig Predics Bogcljub a dunabánság segédtitkára lesz rendőrfőkapitány.

Noviszadon, Szentán, Szmederevón, Pozsarevácson és Karlovcin még nem történtek meg a rendőrfőkapitányi kinevezések, de előreláthatólag a napokban ezekre a kinevezésekre is sor kerül.

Egy tévesen értelmezett távirat következtében vasárnap nagy tömeg várta Aradon a volt román trónörökös

Ujabb hírek Károly herceg régensségéről

Bukarestből jelentik: A kormány mint ismeretes már több ízben került abba a helyzetbe, hogy hivatalos cáfolatot kellett kiadnia az állítólagos kormánykriszról és Károly herceg küszöbön álló régensségéről. Noha a legutóbbi időben rövid egymásutánban jelentek meg az erre vonatkozó hivatalos cáfoló nyilatkozatok,

a sajtóban január 4-ikén, Károly herceg detronizálásának övfordulóján ismét híradások jelentek meg arról, hogy Románia alkotmányválság küszöbén áll

és Károly herceget rövid időn belül régenssé fogják kikiáltani.

Az Adeverul és a Dimineata eddig ismeretlen adatokat közölnek Károly herceg lemondásának körülményeiről. A két lap szerint

Károlyt ultimátumzerően kényszerítették a lemondásra.

A válsághírekkel szemben kormánykörökben rámutatnak arra, hogy minden régenségi akció már eleve is sikertelenségre van ítélve, mert ebben a kérdésben, de más fontos kérdésekben is

a legteljesebb egyetértés áll fenn a királyné és Manlu miniszterelnök között.

Szombaton elkobozták a Cuvantul vidéki kiadását,

mert a lapban egy olyan cikk jelent meg, amely Károly herceget ünnepelte. A Cuvantul elkobozása egyébként mulatóság félreértésre adott alkalmat. Mivel ugyanis a vidékre szánt példányok egy része az elkobzás pillanatában már vonaton volt, az egyes városok rendőrségeihez táviratokat menesztettek azzal az utasítással, hogy a vonatokon található lappeldányokat foglalják le. Az aradi hatóságok félreértették a bukaresti táviratot és azt úgy értelmezték, hogy

Károly herceg vasárnap Aradra érkezik és megérkezésekor haladéktalanul le kell tartóztatni.

A távirat tévesen értelmezett tartalma indiszkréción folytán nyilvánosságra került és ennek folytán

Aradon már szombaton este elterjedt a hír, hogy a volt trónörökös a Budapest felől jövő gyorsvonattal Aradra érkezik

és az állomáson le fogják tartóztatni és mikor a vonat befutott, a tömegből többen eljenezni kezdtek Károlyt,

aki azonban természetesen sehoh sem volt található.

A félreértés csak vasárnap délben derült ki és ekkor tudták meg, hogy a táviratban nem a Budapest felől érkező Károly hercegről, hanem a bukaresti vonattal érkező Cuvantul-csomagokról volt szó.

A kisantant junktimot akar az osztrák-magyar és bolgár jóvátétel között

Bethlen István gróf tárgyalásai Tardieuevel

Hágából jelentik: A keleti jóvátételi ügyek rövid időre felhüggesztette munkáját, hogy az érdekelt Magyarország képviselőivel tárgyalásokat folytathassanak. A bizottság döntése következtében az a hír terjedt el Hágában, hogy

a kisantant azt követeli, hogy az osztrák-magyar-bolgár jóvátétel között junktimot létesítsenek.

A kisantant Lengyelországgal együtt a következő megállapodást kívánja:

A négy állam külön-külön megköti megállapodását az Ausztriát, Magyarországot és Bulgáriát érdeklő kérdéskomplekszumok ügyében, de mindegyik megállapodáshoz hozzáfűz egy olyan záradékot, hogy csak akkor ismeri el

magára nézve kötelezőnek ezeket a megállapodásokat, ha a keleti jóvátételben érdekelt másik két állammal is létrejön a megegyezés.

Lengyelország hozzájárult ehhez az ajánlathoz.

A vasárnap folyamán megbeszélések folytak az érdekelt államok képviselői között, Tardieu francia miniszterelnök pedig a magyar jóvátételi kérdés megbeszélése végett fogadta gróf Bethlen István magyar miniszterelnököt.

A természetbeni szolgáltatásokkal, a német vasutakkal és az elzáróított német jövedelmek ügyével foglalkozó bizottság is megkezdte működését. Beavatott helyről szerzett értesülés szerint Németországnak azt javasolják, hogy külön szervezetet létesítsenek azzal a feladattal, hogy

ha Németország nem tenne eleget fizetési kötelezettségének a Young-tervezet életheleptétele és a harmadik rajnai zóna kiürítése után, akkor ez a szervezet bírálná el az ilyen módon kialakult helyzetet.

Az a vélemény, hogy Németország részéről nem várható nagyobb ellenállás az első hágai konferencia határozataival szemben. Nehézségeket csak a szankciók kérdése okozhat, miután a németek nem járulnak hozzá ahhoz a francia javaslatához, amely arra irányul, hogy fizetésképtelenség esetén különböző szankciókat fogantossithassanak követeléseik biztosítására.

Szombaton este tették közzé a német-amerikai jóvátételi egyezmény szövegét. Eszerint az Amerikának fizetendő jóvátételeket nem a Nemzetközi Jóvátételi Bank utján fogják átutalni.

Az egyezmény a továbbiakban kimondja, hogy a kamatozó adósszevelek további intézkedésig nem mobilizálhatók és bizonyos esetekben két és féleves haladékok adhatók.

A megállapodás feltételei általában kedvezőbbek, mint a Young-tervezet által előirányozott fizetési feltételek voltak. Az egyezményt minden valószínűség szerint a többi hitellező állammal kötött szerződések és a Young-egyezménnyel egyidejűleg léptetik életbe.

A szombati napnak két érdekes aprósága is volt. Az egyik kedves történet főszereplője Titulescu román külügyminiszter, aki megjelent a hotel igazgatójánál és panaszt tett, hogy egész éjszaka nem tudott aludni, mert a szomszéd szobában két kis gyermek egész éjszaka sírt. A hotel igazgatója kijelentette, hogy ő ezen nem segíthet, mire Titulescu 200 hollandi forintot ajánlott fel a kis gyermekek szüleinek arra az esetre, ha másik szállóba költöznek. Ezek elfogadták az ajánlatot és nemesak a szállóból költöztek ki, hanem Hágát is elhagyták.

A másik érdekes apróság az, hogy a francia delegáció által a német delegáció tiszteletére adott reggelin derült ki, hogy Tardieu francia miniszterelnök már régi ismerőse Curtius német külügyminiszternek és Moldenhauer német pénzügyminiszternek. A három államférfi ugyanis sok évvel ezelőtt együtt járt a bonni egyetemre.

Ford hadat üzen a gazdasági válságnak

Hat dollárról hétre emelte munkásai napibérért az amerikai iparfejedelem

Azt mondják Fordról, hogy a világ leggazdagabb embere és hogy egészen alul kezdte, miát kovácsinas. Ma a világ legnagyobb automobil és repülőgépgyára az övé, vashányái, acélöntői vannak, Dél-Amerikában gumiaültetvényekkel kísérletezik, hogy még az autókörékhöz szükséges gumit is maga gyártsa. Neve tudományos fogalom az ipar terén, nem a gazdagsága miatt, hanem, mert a »taylorizmus«-t »ford«-izmussá fejlesztette és főképpen, mert dolgozni — kedvvel, iparkodással dolgozni — tanította a munkást.

1914-ben Detroitban jártam. Egy reggel kimentem a Ford-művekhez. A bejáró előtt, ahol felveszik a munkásokat, emberek ezreitől feketélt a tér. Márciusban volt ez, még a háboru előtt.

— Mi történik itt? — kérdeztem.

— Ford mártól fogva öt dollárra emelte fel a legkisebb napszámot is és most mindenki Fordnál akar dolgozni...

Oly nagy volt a csődület, hogy a tüzőitőség vízipuskával locsolta szét a tömeget. De a tumultuózus jelenetek másnap, harmadnap is megismétlődtek és egész Amerika Fordról beszélt. A töke ellene fordult, a gyárosok fel voltak háborodva, hogy egy kapitalista — a leggazdagabb kapitalista! — cselekszik így és válik rendje árulóivá. De Ford rendületlen maradt és fizette az öt dollár napszámot gyára legalacsonyabbrendű munkásának is. Ez akkor Amerikában, az egy dollár huszcentes napszám hazájában vakmerő újítás volt.

Azután kitört a világháboru, a munkabér magasra emelkedett, a munició- és hadiszergyarak nem néztek, miibe kerül a munkás, annyira el voltak halmozva megrendeléssel és Ford bérstandardja általános lett.

Következett a bőjt, megállott a munka. A gyárak, mint mondani szokták, leálltak, elbocsátották munkásait, redukálták az üzemet, a munkabért. És mit csinált a hajdani kovácsinas?

Elémelte munkásai fizetését hat dollárra, külön bankot létesített számukra és az ótórás munkanap mellett tört lánzsát. Azt mondta:

— A munkás nemcsak munkás, hanem fogyasztó vevő is és ha a munkás keres, általa keres a gyáros is, forgalmat csinál az üzlet, gazdagabb lesz a nép, gyáram több automobilt ad el! Magamnak fizetek, ha munkásaimat jobban fizetem.

Ford, a világ legnagyobb szabású gyárosa, a gaz-

daság új szempontjaira világított rá. A forgótöke nemzeteltető erejét ilyen eleven egyszerűséggel még senki se mutatta meg. Ez 1927-ben történt.

1929-ban következett az amerikai prosperitá aranyesztendeje, az Egyesült Államok tobzódott a pénzben és az osztalékban, míg ezidén a rettenetes erejű árhanyság nem rázta meg az amerikai piacot és nyomában felütötte fejét az ipari válság réme.

Es mit csinál Ford? *Hat dollárról hét dollárra emeli munkásai napi fizetését és fennem hirdeti: »A válságot csak az szüntetheti meg, ha az emberek keresnek!«*

K.

Anyagi gondjai miatt mellbelötte magát egy volt nemzetgyűlési képviselő Sztojanovics Todor tragédiája

Beogradból jelentik: Sztojanovics Todor volt nemzetgyűlési képviselő, aki radikális párti programmal éveken keresztül a dravesevói kerületet képviselte a parlamentben, szombaton Csacsakon mellbelötte magát és nyomban meghalt.

Sztojanovics Todor egyszerű földmivesszalából származott, értelmével és szóbeli képességével azonban csakhamar kitűnt, iskolákat végzett és harminckét éves korában beválasztották a nemzetgyűlésbe. A volt képviselő néhány évvel ezelőtt nősült és feleségével mindvégig boldog házasságban élt. Sztojanovics Todor vigkedélyű, sokat tréfálkozó ember volt, aki már megnyerő egyéni tulajdonságainál fogva is rendkívül népszerű ember volt szülővárosában. A volt képviselő egészen az utolsó percig nem lehetett észrevenni, hogy mily végzetes tervet érlel magában, még szombaton is társaságban volt, tréfálkozott és jövő terveiről beszélt. Felesége mindamellett rendkívüli aggodalomban élt az utóbbi hetekben, mert Sztojanovics, aki ugyilátszik már hosszabb idő óta készült az öngyilkosságra, egyízben féltréfásan megjegyezte előtte, hogy megunta az életet és végezni fog magával. Sztojanovics nem vette komolyan férje kijelentését, de az aggodalomtól még sem tudott teljesen szabadulni és ronalai, valamint ismerősei előtt említést tett férje különös bejelentéseiről. Az ismerősök, akik szintén nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget a volt képviselő szavainak és azokat muló rossz hangulattal magyarázták, megvigasztalták az asszonyt, aki ezek után nem is foglalkozott többé a dologgal.

Sztojanovics Todor a legutóbbi három napban még

a szokottnál is jobb kedélyű volt. Mindenkiel, akivel csak dolga akadt, eltréfált, feleségét pedig a rendesnél is jobban becézte. Szombaton este tízenegy óra tájban elbucsvzott a feleségétől és a hálószobával szomszédos szobába ment, mert mint mondtatta, néhány fontos levelet kell megírnia. Magára zárta a szobát és néhány perccel később Sztojanovics arra riadt fel, hogy a szomszédos helyiségből revolverlövés zaja hangzik ki. Sztojanovics az elősítő szomszédok segítségével feltörte az ajtót és berohant a szobába, ahol a megvetett ágyon nagy vértöcsében holtan hevert a volt képviselő. Melléből még szivárgott a vér, az ágy előtt a földön pedig ott feküdt a még mindig füstölő revolver. Az ágy melletti kis asztalkán egész csomó tintával írott levél feküdt. Ezeket az életunt ember ugyilátszik már jóelőre elkészítette. A legelső levelet Radivojević szolgabíróhoz, szomszédos jóbarátjához intézte az öngyilkos Sztojanovics és arra kérte benne barátját, hogy tekintsenek el attól a körülménytől, hogy önmaga vétett véget életének és egyházi szertartás keretében temessék el, épen úgy, mintha természetes halállal halt volna meg. Feleségétől hat sírún teleirt oldalban bucsuzott el. Ebben a részletes levélben Sztojanovics a legapróbb részletekig felsorolta vagyonát, majd bocsánatot kért tetteért az asszonytól és azt írta, hogy a legutóbbi időben vesztéssel zárultak az üzletei, kis birtoka módfelett megterhelődött és ez keserítette el annyira, hogy eldobta magától az életét. Sztojanovics Todor néhány jóbarátjához is bucsulevelet intézett.

Dr. Macsek Vlatkót és kilenc társát Beogradba szállították

Az állami bíróság fogházában helyezték el a gyanúsítottakat

Beogradból jelentik az Avala: Szombaton az állami bíróság rendelkezése a zagrebi törvényszéki fogházból az állami bíróság fogházába szállították az ismeretes zagrebi affér több gyanúsítottját. A szombati zagrebi gyorsvonattal Hadzsija Cvetkót, Bernardics Ivánt, Prpics Ivánt, Skrtić Ivánt, Kremšik Ljubomirt, Franetić Martint, Stjepan Aniet, Marjetics

Pavaot, Jelasić Jakovot és dr. Macsek Vlatkot szállították Beogradba. Valamennyiüket az állami bíróság fogházába helyezték el.

A fenti személyek ellen, mint ismeretes, vizsgálat van folyamatban clyan bűncselekmények elkövetése miatt, amelyeknek elbírálására az állami bíróság illetékes.

Aki országutat rajzol az égre és a tengerre

Loth francia mérnök világraszóló találmánya

Páris, január hó

Az óceánokon dühöng a vihar. A hatalmas óceánjáró csodapaloták riadt jéddzsetéről felsikolt a vészjel: »S. O. S... S. O. S.« Az elemekkel dacoló ember újra és újra tudatára ébred végtelen csöppségének. A La Manche csatornán egymagában százakra megy az áldozatok száma egy-egy ilyen viharos évszak után.

Könnyen megértjük tehát, milyen óriási a jelentősége annak a felfedezésnek, amelyről csak a minap informálta egy kitűnő fiatal francia mérnök a Párisba összehívott tengerészeti és hajózási világtalálkozást. A mérnök neve William Loth és a találmány: a »navigation physique« vagyis fizikai hajózási módszer.

Majdnem valamennyi hajózási érdeklét európai kormány szakértőinek jelentése alapján bizottságokat küldött ki a találmány közelebbi és alapos tanulmányozására. A tengerészeti minisztérium és a francia légügyi minisztérium újdonságkutató mérnökei a legnagyobb elragadtatással beszélnek Loth mérnök találmányáról.

Mi hát ez a navigation physique? Magához Loth mérnökhöz fordultunk felvilágosításért. Negyvenöt év

körüli, igen szimpátiikus ember a navigation physique feltalálója. A francia tengerészeti minisztérium nem egy szabadalmat köszönhet neki. Erdeméért már évek óta tagja az Institut de la Marine-nak, az állami tengerészeti kutatóintézetnek és egy csomó kitüntetést is kapott.

Ezeket mondja a találmányáról:

Ut a tengeren és a levegőben

— A tengeren átlag 5000 szerencsétlenség történik évenként és légköri zavarok, de főképpen a köd miatt naponta zuhannak le repülőgépek a világ különböző tájain. A hajózás a huszadik században még mindig azokra a principiumokra támaszkodik, amelyeket a főnáciak használtak — ötezer évvel ezelőtt. Ez a lehetetlen állapot hajított engem arra, hogy »tabula rasa«-t csináljak. Így jutottam el a »navigation physique«-hez. Mi is ez tulajdonképpen?

— Ut a tengeren és a levegőben. Kijelölt pontos ut, majdnem olyan, amilyeneket a szárazföldön szoktak építeni. A különbség csak annyi talán, hogy a szárazföldi ut fix és állandó, míg a tengeren kijelölt ut állandóan változtatni kell és lehet, aszerint, hogy me-

lyik viharregiót kell elkerülni.

— Ezt az utat fényesóvák, illetve rádiójelek után rajzoljuk a levegőbe, vagy a tengerre. Az egész ördögösségben tulajdonképpen nincs semmi új. Alapjában véve egyszerű a dolog, valóságos Kolumbusz tojása, csak éppen rá kellett jönni. Igaz, hogy ez a rádióvis tizenhárom évig tartott.

— Az én módszerem lényege, hogy nem egy világitótornyot állítok, hanem kettőt. Mindegyik forog körbe-körbe és így vetíti a fény sugarakat. Ezek a fény sugarak, minden forgás után találkoznak, metszik egymást. Már most aszerint, hogy lassabban vagy gyorsabban forgatom-e az egyik vagy a másik tornyot, aszerint más és más ponton fognak találkozni a fényesóvák. A fényesóvák találkozási pontja jelöli az utat, amelyet a hajó megfigyelője akár szabad szemmel, akár távcsővel könnyen megfigyelhet. A tornyok forgási sebességét, vagyis a viharmentes áreált, a beérkező időjelentések alapján mindig aránylag könnyű meghatározni. Ezt a vonalat pedig csak egyszerűen be kell rajzolni egy filmtérkép-szalagra és az egész szerkezet automatikusan veszi át azt a forgási sebességet, amely mellett a sugarak találkozási pontjai a veszélytelen és biztos hajózható utat jelölik.

— Ez az irányjelzés egyelőre természetesen csak a part mellett és a parthoz közel használható, mert hisz a fényjelek láthatósága ma még korlátozott. De egyrészt a legtöbb hajószerecsétlenség a part mellett történik, másrészt a találmány tökéletesítésének még szabad útja van. Az első ilyen tökéletesítés, hogy infravörös sugarakat használunk köd esetén.

Jelzőberendezés az Óceánon

— Ha sikerül megvalósítani a Fonck—Armstrong uszószigeteket, az Óceán több pontján lehet felállítani ilyen hatalmas jelzőberendezéseket. De ami még ennél is sokkal fontosabb és ami a találmányt sokkal tágabb körben teszi hasznavehetővé és ami a repülőgépek irányításának is tág teret nyit, az az a körülmény, hogy a fentemlített principium ép így használható, ép így »rajzolja« az utat az égre vagy a tengerre, ha nem fényesóvák, hanem rádióhullámokkal dolgozunk. A különbség csak az, hogy míg a fényesóva látható, addig a »rádióesóva« hallható. A rádiókészülék közül az egyik toronyban pont Morsejeleket, a másikban vonásokat adnak le.

— Már most, ha a hajó a jobboldali torony fényesóváját látja előbb és csak utána a baloldali toronyt, tudja, hogy túlságosan jobbra került és balra kell térnie, hogy visszajusson a jelzett biztonságos útra. Ha viszont a hajó vagy a gép pilótája a rádióállomáson előbb hallja a baloldali (mondjuk pontokat leadó) jelzőállomást, ugyanígy tudja, hogy balra tért el, viszont ha a jobboldali (vonalakat leadó) állomást hallja előbb, tudja, hogy jobbra került. Ha pedig egyszerre látja a fényesóvákat, vagy egyessive hallja a pontokat és vonalakat, tudja, hogy a helyes uton jár.

— Nagyjából ez tehát a »navigation physique« skémája. Ugy-e milyen egyszerű?

— A pilóta szerepe mindössze is az, hogy figyeljen a fülére illesztett hallgatóban kattogó pont és vonaljelekre és vakon követheti azok irányítását. Ezzel egyszerre megoldódik a repülés ma még egyik legnagyobb problémája az éjszakai és a ködben, sőtétben való repülés. A repülőgépek szempontjából fontos még az, hogy igen kis változtatással ugyanazzal a módszerrel a repülőgép tudtára lehet adni a magasságot is, amely magasságban épen repül. Minden leegyszerűsödik tehát és a megoldhatatlannak látszó probléma meg van oldva. Igaz, hogy tizenhárom év keserves és verejtékes munkája kellett ahhoz, hogy ezt az egyszerű dolgot megkonstruáljuk. De ha arra a sok ezer lélekre gondolok, akik ki tudunk majd ragadni a viharzó tenger karmai közül és arra gondolok, hogy az ember ismét egy új nagy lépéssel diadalmaszkodott az elemek felett, mondhatom ösztönös — nem sajnálom.

(a. l.)

Szerdán ül össze a prágai parlament

Beterjesztik az 1930. évi költségvetést

Prágából jelentik: A csehszlovák parlament elnöksége szombaton ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a képviselőház karácsony utáni első ülését január 8-ikára hívják össze. A képviselőház ezután január 14-én ül össze legközelebbi ülésére. Az első ülés napirendjén szerepel a még hiányzó képviselőházi bizottságok, közöttük elsősorban a parlament állandó bizottság megválasztása, továbbá az állandó bizottság jelentése a költségvetési provizóriumról és az aranyvaluta-törvényről. Végül beterjesztik az 1930. évi költségvetést és dr. Englis pénzügyminiszter elmondja expezeját. A pénzügyminiszter expezejá főlétti vitát valószínűleg összekötik a költségvetési vitával. Az állami költségvetést ezután átutalják a költségvetési bizottsághoz, amely január 15-ikén ül össze és a hónap végéig fog ülésezni. *Jövő hónap elején a költségvetés visszakerül a parlament plénumba tárgyalás végett.*

Osztálysorsjegyet Lepadát és Jovánovicsnál Suboticán vegyen

I. osztály huzása január 16.-án

15089

Postai megrendeléseket a beérkezés napján elintézzük

Egy román szociológus akciót indított a törvényes többnejűség megengedéséért

Romániában harminc százalékkal több a nő, mint a férfi

Bukarestből jelentik: Dr. Ygrek, a kiváló román szociológus a háború után mutatkozó nagy férfihányattal kapcsolatban széleskörű propagandát indított a törvényes többnejűség engedélyezése érdekében. Dr. Ygrek szerint Romániában harminc százalékkal több nő van, mint férfi és ennek a nőieslegnek a morális, de főképpen anyagi biztosítása csak törvényes bigámia engedélyezése útján volna lehetséges. A szociológus akciójába be akarja vonni az összes társadalmi kulturális intézményeket és ezekkel együtt széleskörű akciót indít, hogy Romániában engedélyezzék a törvényes többnejűséget.

Az akcióval egyidejűleg ellenmozgalom is indult, amelyet a férjes nők kezdeményeztek arra a hirre, hogy dr. Ygrek a többnejűség érdekében indított propagandát. A férjes nők szerint a törvény által engedélyezett bigámia a család és az otthon pusztulását jelentené. Hasonló álláspontra helyezkedik az egyház is, amely erőlyesen tiltakozik dr. Ygrek elgondolása ellen. A lapokban heves polémia indult meg, megszóltak a katolikus egyház vezetőit, akiknek a véleménye szerint dr. Ygrek ezzel a teóriájával oltárt akar emelni a bűnnek és a demoralizációnak. Hasonló a református és a zsidó egyház vezetőinek álláspontja is.

Megjelent

a dunamenti tartomány háromkötetes monografiája

Dr. Margan Vladimir, a monografia szerkesztője Popovics Dáka dunai bánnak ajánlotta föl a hatalmas munka első példányát

Novisadról jelentik: Dr. Margan Vladimir, a junai tartományi választmány volt elnöke a napokban kihallgatáson jelent meg Popovics Dáka bánnál, akinek ányújtotta a dunamenti tartomány háromkötetes hatalmas monografiájának első példányát. A monografia az egyetlen ilyen irányú munka, amely a tartományok fennállásának idejében készült.

Popovics Dáka bán a monografiát köszönettel fogadta és nagy elismeréssel nyilatkozott az értékes és tanulságos munkáról.

A hatalmas munka három kötetből áll. Az első kötet határozhatvannyolc, a második háromszázöt, a harmadik kötet százyolevanhét oldalas.

Az első kötet tíz terjedelmes fejezetre oszlik. Az első a dunamenti tartomány területének általános történelmi öleli fel és főleg a terület földrajzi áttekintését ismerteti. *Milčević* Félix vrsaci múzeumi igazgató tollából, a második fejezetben *Dorner Jován* foglalkozik a dunamenti tartomány városainak és községeinek klimatikus és meteorológiai viszonyaival, *Steban Alekszander* beogradi egyetemi tanár pedig a vidék faunáját, floráját és geomorfológiai viszonyait tárgyalja, *Gyorgyevics Dimitrije* vrsaci tanár pedig a dunamenti tartomány területének geológiai múltjával foglalkozik. A harmadik fejezetben *Beslic Nikola* mérnök, a beogradi tartomány választmányának volt elnöke a dunamenti tartomány hidrotechnikai kérdéseit és ármentesítő társulatainak történetét ismerteti. Ugyanerről a kérdéstről *Katlic P.* szmederevói mérnök is hosszabb ismertetést közöl. Dr. Margan Vladimir az ármentesítő társulatok kérekezőséről ír, *Radonics Vászó* pedig beszámol a deliblati homokos vidék sajátosságairól.

Dr. *Keszties Lázár* és dr. *Zsujovics Milán* beogradi egyetemi tanárok a dunamenti tartomány demográfiai és népesedési mozgalmáról írnak és részletes statisztika keretében számolnak be a vidék lakosságának népesedési, szaporulati, házassági, halálzási és költözködési viszonyairól. Dr. *Markovics Pozsárid* egyetemi tanár a dunamenti tartomány lakosságának bűnügyi viszonyait tárgyalja, dr. *Konstantinovic Bogoljub* egyetemi tanár pedig a költözködési problémával foglalkozik. A fejezet keretében *Margan Vladimir* a lakosság fajhigiéniájáról írt érdekes beszámolót.

A negyedik fejezetben dr. *Margan Vladimir*, *Radonics Hilarion* és dr. *Letics Gyorgye* görögkeleti püspökök, pravoszláv egyházi kérdésekről, *Radics Rafael* beogradi érsek, katolikus egyházi, *Oprea Trajan* vrsaci görögkatolikus esperes román egyházi, *Id. Kund Vilmos* pancsevoi evangélikus esperes pedig evangélikus egyházi kérdésekről írt tanulságos cikket.

Az ötödik fejezetben dr. *Iszkruljev Jovan* vrsaci tanár a dunamenti tartomány tanügyi kérdéseivel foglalkozik, a hatodikban dr. *Margan Vladimir*, *Radoje-*

vics Blagoje és *Novakovic Dragomir* a dunamenti tartomány kereskedelmi, gyáripari és ipari helyzetéről írnak, a hetedik fejezetben pedig dr. *Moser János* volt nemzetgyűlési képviselő, zemuni ügyvéd, továbbá dr. *Margan Vladimir* és dr. *Grba Branislav*, a dunamenti tartományi árvászek elnöke írtak még a dunamenti tartomány közigazgatási történetét.

A nyolcadik fejezetben dr. *Mitrovics Tanasije* beogradi egyetemi tanár és *Lukics Sztevan*, a dunamenti tartomány mezőgazdasági előadója a dunamenti tartomány mezőgazdaságának fejlődésével foglalkozott, a kilencedikben *Tostics Milorad*, a pénzügyminisztérium önkormányzati osztályának főnöke, *Hasena Hugó* és dr. *Margan Vladimir*, a tartomány pénzügyi kérdéseit ismertetik.

Végül a tizedik fejezetben *Meisterovics Sztevan*, dr. *Krsztics B.*, *Paganszki V.* és dr. *Margan Vladimir* írtak a tartomány szociálpolitikai problémáiról.

Prágában is megfertőzött egy házaspárt egy beteg papagáj

Nagy mértékben terjed a különös betegség

Prágából jelentik: A papagájkór most már Csehszlovákiára is átterjedt. Néhány nappal ezelőtt Prágában gyanus körülmények között megbetegedett egy házaspár s miután a betegséget megelőzően megdöglött a házaspár papagája, az egészségügyi hatóságok mindjárt azt gyanították, hogy a betegséget papagájkór okozta. A szóbanforgó papagájt karácsonyra kapta a házaspár.

A papagáj Hamburgból érkezett Prágába és ugyanaból a szállítmányból való, amely a betegséget Németországba hurcolta. A házaspárt több napig megfigyelés alatt tartották a prágai járványkórházban s a megfigyelés eredményeképpen kétüket kizáróan megállapították, hogy úgy az asszonynál, mint a férfinél psittakosis, vagyis papagájbetegség esete forog fenn. A férfi állapota életveszélyes, míg az asszonynál már javulás állott be.

A prágai egészségügyi hatóságok rendeletet adtak ki, amely szerint azonnal be kell szállítani az állatorvosi intézetbe mindazokat a papagájokat, amelyek december elseje óta érkeztek Prágába. Az állatorvosi intézetben minden papagájt alapos vizsgálatnak vetnek alá és csak abban az esetben adják vissza tulajdonosának, ha az állatot teljesen egészségesnek találják.

Agyonverte szeretőjét egy özvegyasszony

Tizenöt évre ítelték a gyilkos asszonyt

Negotinból jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalt szombaton a negotini törvényszék. A vádlottak padján *Markovics Zsivana* negotini özvegyasszony állt, akit az ügyész az azzal vádolt, hogy több fejszeccsapással agyonverte szeretőjét, *Marinkovics Mladen* sarkameni fiatalembert.

Markovics Zsivana férje egy évvel ezelőtt halt meg és a harminchéteves asszony alig néhány hónappal özvegyi sorsba való jutása után bizalmas viszonyba került *Marinkovics Mladen* huszonchéteves munkással. Viszonyuk nem volt zavartalan, mert az asszony állandóan azt követelte kedvesétől, hogy vegye feleségül *Marinkovics* erre több ízben ígéretet is tett, de a házasság már csak azért is nagy nehézségekbe ütközött, mert a munkás maga is házasságos ember volt, akinek előbb el kellett volna válnia feleségétől, hogy elvehesse az özvegyet. A legutóbbi időben az asszony és kedvese között napirandén voltak az összetűzések, miután *Markovics Zsivana* rájött arra, hogy kedvese nem szándékozik őt feleségül venni és többszöri kérése ellenére el arra sem mutatkozott hajlandónak, hogy felesége ellen megindítsa a válópárt. Az özvegy asszony bosszút forralt és elhatározta, hogy megöli a munkást. Néhány hónappal ezelőtt magához hívta és rávette *Marinkovicsot*, hogy az éjszakát is nála töltsse. Ejjel egy óra tájban, amikor a munkás elaludt, az asszony kilopódzott a konyhába, magához vette a fejszét és több csapással a szó szoros értelmében szétvágta az alvó ember koponyáját.

A borzalmas gyilkosságot másnap reggel fedezték fel és az özvegy asszonyt letartóztatták.

A szombati tárgyaláson *Markovics Zsivana* beismerő vallomást tett és részletesen elmondotta a bűntény lefolyását. A tanúkihallgatások lefolytatása és a bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság kihirdette ítéletét, amely szerint az özvegyet tizenöt évi fegyházra ítélte. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, az ítélt azonban felebbezést jelentett be.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Szerda, január 8: *Házasság* (Zenidba), Gogolj komédiája. (A moszkvai művészszínház vendégjátéka.)

Csütörtök, január 9: *A szegénység nem bűn* (Sirotninja nije greh), Ostrovski komédiája. (A moszkvai művészszínház vendégjátéka.)

— **Unnepélyesen fogadták Rómában Pavle herceget és Olga hercegnőt.** Rómából jelenti az Avala: Pavle herceg és Olga hercegnő megérkeztek Rómába, ahol tudvalevőleg résztvesznek az olasz trónörökös esküvőjén. A pályaudvaron az udinei herceg, sok magasrangú katonatiszt és polgári előkelőség, valamint a római jugoszláv követség tisztviselői *Rakics Milán* követvel az élükön fogadták a jugoszláv hercegi párt. Az állomás épülete előtt diszszázad sorakozott fel, a katonazene az olasz és a jugoszláv nemzeti himnusz játszotta és Pavle herceg a zene hangjai mellett elépett a diszszázad előtt. Pavle herceg és felesége Olga hercegnő római tartózkodásuk alatt az olasz királyi család vendégei lesznek.

— **Új vasuti rendőrségi főnök Suboticán.** Ófelsége Alekszandar király *Perdovics Alekszandar* velt alkonzult a subotici vasuti rendőrség főnökévé nevezte ki.

— **Január 15-ikéig likvidálni kell az összes szokolgyesületeket.** Beogradból jelenti az Avala: *Makszimovics Bozza* közoktatásügyi és Hadzsics Sztevan hadügyminiszter *Zsivkovic Petár* miniszterelnökkel egyetértésben rendeletet adtak ki, amely szerint január 15-ikéig bezárólag likvidálni kell az ország területén működő összes szokolgyesületeket. Az egyesületek vagyonáról, ingóságairól pontos kimutatást kell készíteni, a pénztárkönyveket le kell zárni és az egyesületi iratokat a felsőbb hatóságoknak be kell szolgáltatni. Január 15-ike után a különböző egyesületek vezetői csak mint likvidációs bizottságok működhetnek.

— **Hoover elnök újve ötezer újévi kézszorítással kezdődött.** Washingtonból jelentik: A Fehér Házban rendezett újévi fogadás alkalmával az Egyesült Államok elnöke és felesége nem kevesebb mint ötezer emberrel fogtak kezét. Roosevelt elnöksége óta hasonlóan nagyarányú fogadásra nem volt példa.

— **Csak szervezett zenészek játszhatnak a subotici kávéházakban és kocsmákban.** A subotici rendőrség rendeletet adott ki, amely szerint nyilvános helyeken: kávéházakban, kocsmákban és nyilvános mulatságokon csak olyan zenészek játszhatnak, akik tagjai az országos zenészegyesületnek, amelynek Suboticán a Fra Jese téren van székiója. A rendőrség közgei ellenőrizni fogják, hogy a zenészek tagjai-e ennek az egyesületnek és amennyiben az illető nem rendelkezik a tagsággal, el fogják tiltani a munkától.

— **Injekció a dohányzás szenvedélye ellen.** Münchenből jelentik: Egy müncheni orvosnak állítólag sikerült olyan szert találnia, amelyet a szenvedélyes dohányosok véérébe kell befecskendezni. A szer hatása abban rejlik, hogy a »beoltott« dohányosok az injekció után oly undorítóan érzik a dohányfüstöt, hogy soha többé egy szál cigarettát se tudnak a szájukba venni. A szer neve *Transpümin* és alig néhány óra leforgása alatt hat. Egyszeri injekció e'ég ahhoz, hogy több hónapra megutáltassa a pácienssel a dohányzást.

— **Capablanca nyerte meg a hastingsi sakkversenyt.** Londonból jelentik: A hastingsi nemzetközi sakkverseny szombaton ért véget. Az első helyre Capablanca került, második Vidmar lett, a harmadik helyet pedig *Maróczy* foglalta el.

— **Kiszolgáltatták a lipcsei gyilkos könyvkereskedőt.** Colmarból jelentik: A büntetőtörvényszék kiadati tanácsa ponteken tárgyalta *Tetzner Erich* lipcsei könyvkereskedő ügyét. *Tetzner* a regensburgi országúton felvett autójába egy ismeretlen vándort, akit utközben meggyilkolt és az autóval együtt elégetett, hogy autószerencsétlenséget szinleljen és halottnak tüntesse fel magát. Lipcsében maradt feleségével megbeszélte, hogy az asszony agnoszkálni fogja a vándor haltestében férjét és felveszi a biztosítási összeget, 150 ezer márkát. *Tetzner* a gyilkosság elkövetése után Franciaországba szökött és a pénz felvétele után felesége is követte volna, egy telefonbeszélgetés azonban elárulta *Tetzner* és mikor a gyilkos kereskedő a strassburgi postahivatal telefonállomásáról felhívta feleségét, hogy értesítse szerencsés megérkezéséről, a detektívek letartóztatták. Feleségét Lipcsében szintén őrizetbe vették. A német hatóságok megindították a kiadati eljárást és a colmari törvényszék eleget is tett a megkeresésnek. *Tetzner* szombaton délután a német határra vitték és átadták a német detektíveknek.

— **Öngyilkosságot követett el egy szombori kertész.** Szomborból jelentik: Risztes Koszta negyvenöt éves kertész vasárnap délelőtt ittasan ment haza a Miletiesi uton levő lakásába. Nem sokkal az ő érkezése után felesége és két gyermeke eltávoztak hazulról, mire az ittas kertész behatárolt az udvaron levő fűskamrába, ahol egy szögrel felakasztotta magát. Amikor hozzátartozói délelőtt visszaérkeztek, Riszteset holtan találták a kamrában. Az életunt ember bucsulevelet nem hagyott hátra. Az öngyilkosság ügyében a nyomozás megindult.

— **Intézkedések a karácsonyi vasúti forgalom zavartalan lebonyolítására.** Beogradból jelentik az Avai: A közlekedésügyi főinspektor közli a következőket: A külszobonál karácsonyi ünnepek folytán a személyforgalom erős növekedésére lehet számítani, ezért a beogradi vasúti igazgatóság megtette a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a Beograd—szkopljeli vonalon január 4-ike és 6-ika között Beogradból kiindulva, január 7-ike és 8-ika között pedig Szkopljéből kiindulva, megfelelő számú személykocsival indítsanak el minden vonatot. A forgalom növekedésével a szárnyvonalakon is számítanak és mindenütt megfelelő számú kocsival indítják a szerelvényeket, szükség esetén pedig különvonatokat fognak indítani. Az utasok saját érdekében eslekeszenek, ha idejében gondoskodnak vasúti jegyről a karácsonyi ünnepekre.

A modern nő nélkülözhetetlen szépségpolója a **NATÁLIA-KRÉM**
Már egyszeri használat után eltűnt minden szépséghibát. — A bőrűdűvé varázsolja és ez népszerűségének titka. A hazai és az országos legjobbak arcpolozója.
Gyárja és értékesíti:
Joanović T. Simon gyógyszerész
Debeljača 10 24

— **Egy híres francia folyóirat százéves jubileuma.** A „Revue de deux Mondes” most ünnepelte meg száz éves fennállásának jubileumát. Az ünnepe érdekös kiállítással volt kapcsolatos, amelyet a szépművészetek minisztériumának a védnöksége alatt rendeztek. A francia akadémia nagy küldöttség képviselte az ünnepeket. A kiállítás középszfájában láthatók a folyóirat munkatársai, az alapítástól kezdve a jelenkorig, köztük Hugó, Viktor, Musset, Stendhal, George Sand és Chopin. A ritkaságok kabinetjében látni Balzac sétatábláját, Dumas Sándor tintatartóját, Taine, Baude-laire, Lamartine és Mistral eredeti kéziratait.

— **Bodrics Miska zenekara játszik a szubotícai Városi-kávéházban.** A szubotícai Városi-kávéház legutóbb Bodrics Miskának a híres cigányprimásnak kiváló zenekarát szerződtette le. A kávéház közönsége estéről estére szeretettel ünnepli régi kedves zenészt: Bodrics Miskát, aki amnyi sok forró estével aándékozta már meg Szubotica mulatnívágyó közönségét.

Kraljevbregei pezsgő. a vezető márka

— **Luxemburg közelében fel akarták robbantani a helga király különvonatát.** Bruxellesből jelentik: Most derül ki, hogy a bruxelisi rendőrség a hét elején nagyarányú anarchista összecsküvést leplezett le és több letartóztatást eszközölt. Az összecsküvők, mint a náluk talált iratokból, tervekből megállapították, Luxemburg közelében fel akarták robbantani a helga királyi pár különvonatát. A lefoglalt iratok között pontos terképet találtak, amelyek a legnagyobb precizitással tüntették fel az elkövetendő merénylet pontos helyét. Az összecsküvés ügyében a rendőrség nagy erővel nyomoz tovább.

— **Meghalt Gutfi Soma.** Budapestről jelentik: Gutfi Soma, az ismert humorista és színpadi szerző vasárnap hosszas szenvedés után hatvankétéves korában meghalt. Gutfi Soma nevét főleg eleven és jézú törvényszéki karcolatai tették népszerűvé, de néhány vígjátéka is nagy sikert aratott. Gutfi néhány évvel ezelőtt súlyos idegfej támadta meg és már hosszú ideje a lipóimezei elmegyógyintézet lakója volt.

PURGEN

a legjobb hashajtószer

— **A noviszadi orosz Matia operet feladása.** Noviszadról jelentik: A noviszadi orosz Matia január 11-ikén az Olympiában operet feladást rendez. Ez alkalommal a »Poltavka Natalia» című operet kerül színre.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkütségek, kelések, furunkulusok esetében a természetes »**Ferenc József**» keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérja meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József viz mindig kitűnően bevál. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 16

— **Munkanélküliek véres tüntetése Temesvárott.** Temesvárról jelentik: A munkanélküliek szombaton délután kommunista igazgatásra újabb tüntetéseket rendeztek, amely azonban súlyosabb következményekkel járt, mint a legutóbbi, amikor tüzoltócskenőkkel zavarták szét a tüntető tömeget. A munkanélküliek tömege Paugert Károly munkásvezér vezetésével az alispánhoz akart vonulni, hogy rendkívüli munkanélküli segélyt kérjen. A megyeháza vezető utvonlatát a rendőrség szállotta meg, amely megakadályozta a felvonulást. Erre ötven-hatvan ember kivált a tömegeből és a bezárt munkásotthon elé ment, hogy a lakatokat és a hatósági zárat pezsztjeit eltávolítsa. A csendőrség idejekorán értesült erről a szándékukról és nagy készültséggel a munkásotthon elé vonult, mire a munkanélküliek botokkal és kövekkel támadtak a csendőrökre, akik puskaaggal verték és szorították vissza a tüntetőket. A csendőrök helyzete egyre szorongatottabbá vált és amikor a roham erősbödött, tüzelni kezdtek a központi zudító tüntetőkre. Véres harc fejlődött ki és a csendőrségnek csak nagynehéz sikerült megtisztítani a teret a zavargóktól. Öt csendőrt és több munkást súlyos sérülésekkel kórházba szállítottak, de a legtöbb sebesült munkás a letartóztatástól való félelmében inkább társainak lakására vitette magát. A rendőrség igen sok embert letartóztatott. A legutóbbi letartóztatott Müller Kálmán ismert erdélyi munkásvezér lakásán megtartott házkutatás során nagymennyiségű igazgató tartalmu kommunista röpiratot találtak.

— **A Lantos Magazin januári száma.** Pompás kiállításban, művészi képekkel, érdekes tartalommal most jelent meg a Lantos Magazin januári száma. A lap kapható a Literária könyvtérjesztő vállalatnál.

— **Éhenhalt a pénz-modell.** Párisból jelentik: Az a francia asszony, akinek az arevonásai a francia ezüstpénzeket látható, a napokban meghalt. Ezt az asszonyt Roty, a híres francia szobrász fedezte fel, akit a francia kormány annak idején felszólított, hogy készítsen el az új ezüstpénzt. Utja elvitte Le Creusotba is. Egy nap, mikor a mezőkben sétált, megpillantott egy csodaszép, jellegzetesen francia leányt, aki a földet dolgozott. Roty azonnal beszélgetésbe elegedett vele, megkérdezte tőle, hogy nem lenne-e az ő modellje. A leány belegyezett Roty kívánságába. A szobrász husz frankot fizetett az egyszerű leánynak azért, hogy modellül üljön. Néhány hónappal később elkészült az ezüstpénz és a szegény francia parasztleány szép vonásai rajta voltak azokon a csillogó pénzdarabokon, amelyekből ő látott legkevesebbet. Ezt bizonyítja szombori vége is. Az egykori pénzmodell ugyanis a legnagyobb nyomoruságban halt meg.

— **A Színházi Élet legújabb száma.** A Színházi Élet legújabb száma rendkívül változatos tartalommal és sok illusztrációval jelent meg. A lap közli Bernstein nagyszerű darabját, a Muzsiká-t teljes terjedelmében. A lap kapható a Literáriánál.

— **A betörők tüzet idéztek elő egy szubotícai fűszerüzletben.** Vasárnapra virradó éjjel értesítették a szubotícai tüzoltókat, hogy az Oslobodjenje (Szentai) uton tüzet ütött ki Páncsics Béla fűszerkereskedő üzletében. A tüzoltók percek alatt kivonultak a tűz színhelyére és félórát munka után eloltották a tüzet, amely ezer dinár okozott a fűszerüzletben. Kutatni kezdték a tűz keletkezésének okát és ennek során érdekes felfedezésre jutottak. Megállapították, hogy az üzlet ablakai sárral vannak betapasztva és az üvegtáblákat ismeretlen tettesek benyomták. Behivonyosodott, hogy az üzletben betörők jártak, akik valószínűleg gyufát gyújtottak és egy eldobott égő gyufaszál idézte elő a tüzet, amely, ha idejében észre nem veszik, súlyos károkat és nagy veszedelmet okozhatott volna. A jelentés alapján a gyújtogató betörők kézrekerítésére megindult a nyomozás. — Szombaton délután a VIII. kör, Jugovicséva-uccából is tüzet jeleztek. Egy óra tájban tüzet ütött ki Pletl Antal Jugovicséva-ucca 34. számú házában, ahol valószínűleg az áttűzesedett kéménytől égni kezdtek a gerendák. A tüzoltók hamarosan megjelentek a helyszínen és eloltották a tüzet. A kár 2000 dinár.

— **Halálos szerencsétlenség villanyzerelés közben.** Beogradból jelentik: Halálos szerencsétlenség történt Mladenovacon villanyzerelés közben. Rankovics Vintonir villanygyári munkás véletlenül megfogta a magasfeszültségű vezetékét és az áram azonnal megölte.

— **A düsseldorfi róm egyik áldozata az uccán felismerte a tömeggyilkost.** Düsseldorfból jelentik: Egy Maurer Jánosné nevű asszony, aki nemrégiben gyógvult fel abból a sebéből, amelyet düsseldorfi róm ejtett rajta, pénteken az uccán egy járókelőben felismerte a tömeggyilkost. Az asszony, aki a merénylet óta idogzavarokkal küzd, az uccán ment, amikor egy szembejövő férfiben felismerte azt az embert, aki hetekkel ezelőtt megcsesitette. Az asszony a meglepetéstől szólni sem tudott, elájult és ezalatt az ismeretlen eltűnt. Az asszonyt kórházba szállították, ahol később kihallgatták és Maurer né elmondotta a detektíveknek, hogy a férfi, akivel találkozott, határozottan a tömeggyilkos volt és pusztán látása annyira reméltetbe ejtette, hogy elvesztette eszméletét. A rendőrség újult erővel indította meg a nyomozást.

— **Áradóban vannak az angliai folyók.** Londonból jelentik: Az utóbbi napok viharai heves eszésekkel járnak és így Anglia folyói többhelyütt annyira megdagadtak, hogy kiléptek medrükből. A Themse Windsornál egy méterrel emelkedett és többhelyütt előntette a környező földeket. Az Ouse Yorknál olyan magas állású, mint huszonöt év óta soha sem volt, úgyhogy több ház víz alá került. Egyes helyszegelyben oly gyorsan emelkedett a víz, hogy a munkások, akik délelben ebédelni mentek haza, nem tudtak visszatérni munkahelyükre.

— **Három legényt agyonszurkáltak egy constanzai mulatógon.** Constanzából jelentik: Vasárnapra virradó éjszaka borzalmas hármagyilkosság történt egy lakonyedü mulatógon. Barbu Constantin, Coloman Miklós és Nikitcha Károly fiatal emberek évek óta ellenséges viszonyban állottak Jiani, Presa és Jonescu nevű legényekkel. A háttérben újabb összetűzés támadt közöttük, aminek következtében Barbu és két társa elhatározta, hogy bosszút állnak régi haragosaikon. A hajnali órákban az uccán meglepték a hálból távozó három fiatalembert és késekkel borzalmas módon összeszurkálták, úgyhogy Jiani és Presa még a kórházba szállítás közben meghalt, míg Jonescu a műtőasztalon szenvedett ki. A három gyilkos legényt a csendőrök letartóztatták.

— **Tízokatos támadás a touli löportorony őrségére.** Párisból jelentik: A touli löportoronyban december 18-ikán súlyos robbanás történt és a vizsgálat folyamán kiderült, hogy a robbanás merénylők munkájának volt a következménye. Szombaton este a löportorony katonai őrségét két ismeretlen egyén megtámadta. A két támadó a löportornyot befogó falon át akart mázni, azonban az egyik őr meglepte őket. A vakmerő támadók rögtön revolvert vettek elő és több-ször rálőttek az őre, aki azonban nem ijedt meg, hanem viszonozta a tüzelést. A támadók erre elmenekültek. Az ügyletes tiszt azonnal őrijáratot küldött ki a menekülők üldözésére, de az őrijárat eredmény nélkül tért vissza. A löportorony őrségét azóta mekkettőzték.

— **Két csendőr agyonlőtte szerelmét, azután öngyilkos lett.** Szeghalomról jelentik: Szeghalom közönségben szombaton megrázó négyeszeres öngyilkosság játszódott le, amelynek áldozata két csendőr és két fiatal nő. Ugyanabban az órában, ugyanabban az uccában játszódott le a réndráma két szomszédos házban. Balogh Mihály csendőr szombaton este fél nyolckor felkereste menyasszonyát, Kékény Máriát, aki szülei társaságában jókedvűen fogadta. A fiatal pár néhány perc múlva bizalmas megheszésre egy szobába vonult vissza. Néhány perc múlva két hangos puskadörrenés eittető rémültebe a házbelieket. Berontottak a szobába és ott találták a két fiatal szerelmezt holtan és véresen. Alig esendenedett el az izgalom, amikor egy óra múlva a szomszédos házban teljesen hasonló kettős öngyilkosság történt. Itt Farkas István csendőr löte agyon szerelmét, Kotler Máriát, ezután saját koponyáját roncsolta szét szolgálati fegyverével. Minden fel arra mutat, hogy a szerelmek már előre megheszelték tettüket. Szeghalom óriási az izgalom az öngyilkosság miatt.

— **Gyermektolvaj háronő.** Koppenhágából jelentik: Az előkelő dán társaságot nagy botrány tartja izgalomban. Mária Luiza von Plessen bárónét azzal vádolják, hogy gyermekesempesztés követett el. A fiatal asszony, aki született amerikai nő, kétszer volt férjénél. Jelenlegi férje, Plessen György báró súlyos beteg és egy év óta nem tudja az ágyat elhagyni. A bárónő sokáig gyermektelen volt, tavaly októberben azonban meglehetősen váratlanul kisfia született. Most azzal vádolják őt és pedig saját rokonai, hogy a gyermek tulajdonképpen egy francia nő fia és a bárónő csak azért adta ki saját gyermekének, hogy a Plessen-család óriási hitbizományi vagyonának birtokába jusson. A bárónő ellen szóló bizonyítékok olyan súlyosak, hogy a rendőrség le is tartóztatta és férje megindította ellene a válókeresetet.

SPORT

NOVISZAD

Juda Makkabi—Petrovaradini Gradjanszki 4:1 (0:1). Serlegmé középs döntője. Biró: Daljev. A nagy ködben maguk a játékosok sem tudták figyelni a játék menetét és így a Makkabi, amely különösen a második félidőben nyújtott elsőrangú teljesítményt, gólokban nem tudta kifejezésre juttatni játékát. A csapatból Breiner, Schwemm és Horvát voltak jók, a Makkabi góljait Horvát (3) és Renesovics lötték, míg a Gradjanszki egyetlen góliát oltszedéből érte el.

Rodnicski—Vojvodina 2:2. Csak az első félidőt tudták lejátszani a nagy köd miatt. André biró a második félidő 11-ik percében lefújta a mérkőzést.

A Jugoszláv Sportélet a téli időszak alatt nem jelenik meg.

BIZALMAS TÁRSASÁGBAN EINSTEINNEL

Negyedik osztályon utazik a relativitás tanának nagy felfedezője —
Irtózik a fényüzéstől és a fecsegéstől, a fekete billentyűkön zongorázik és meg-
bocsájt a gorombáknak

Negyedóránra Berlintől egy kis birtokon találkoztam Einsteinnel. Diszes park közepén áll a villa, amelynek tulajdonosa Plesch János dr. berlini orvos-tanár. A tanár vendégeket hívott birtokára. A vendégek között volt Einstein is.

A világhírű tudós számára egy kis melléképületben készítettek szállást. Azelőtt sófőrlék volt a házban. Itt rendeztek be neki két szobát. Plesch tanár intézkedett így, mert tudta, hogy Einstein irtózik a luxustól és megveti a társadalmi konvenciókat.

Vitorla és rózsza

A Spree partján fekszik a park. Hatalmas fűzfák szomorú ágai hajlanak a víz tükreire. A folyón lehorogonyozott vitorlás árbóca imbolyog. Itt mutatott be Einsteinnek a házigazda.

Einstein elragadtatottan valahol a gallériát. Rossz, kopott nyakkendőre omlott szájkülv, fekete, dus haja. Mély, vidám és fűrkésző tekintettel mosolygott rám. Aztán a vitorlásra nézett, saját kis hajójára és mindjárt magyarul kezdte:

— A vitorlás stabilitását a szélesség adja meg...

S elmondja, hogy mi biztosítja a vitorlás előrehaladását. Az egyik vendég érdeklődik, hogy tulajdonképpen mi is a vitorlászás mechanizmusa.

— A szél a vitorla két oldalán fú. — mondja Einstein. — Az eredő erőnek a vitorlára merőleges, helyesebben nem egészen merőleges komponensük van. Ez a hajtóerő...

Aztán még egyszer átgondolja, mit is mondott. Tovább magyarul. Ebből a kis magyarázathoz is kibontakozik Einstein gondolkozása. Sétálgatunk a kertben és a rózsanevelésről beszélgetünk. Egy német tanár, aki szintén a vendégek között van, elmondja, hogy valahol pompás rózsafák találódnak, amelyek egyszerűen a földbedugott rózsákból fejlődnek.

Einstein nem akarja elhinni, majd rövid hallgatás után így szól:

— De talán mégis lehetséges. Hallatlan, mire képes a természet.

Ez a megjegyzés is einsteini. Most is észrevesszük, hogy Einstein revidálta gondolatait a földbedugott rózsákból fejlődő fákról, végiggondolta, hogy milyen csodákat tud alkotni a természet. A relativitás elmélete is egy egyszerű jelenség végiggondolásában fakad. Einstein nevetve meséli el, hogy a kalapját egyszer az ékezőkocsiban fejtette és míg a vonat robogott, ő visszament az utolsó kocsihoz. Közben a vonat befutott az állomásra. A vonat megállóban volt, miközben visszafelé haladt a folyosókon. Ő tehát később érkezett meg, mint a többiek...

Einstein a zongoránál

Napközben ritkán láttam Einsteinet. Ebédnél és vacsoránál mindig pontosan megjelent. Nem volt szórakozott, nem felejtett el vacsorázni és nem főzött háromperces lágytojást a lombikjában, mint Newton, akinek igazságait kétszáz évvel később revidálta.

Mindennap egy óra tájban zongorasózt hallottam a villában. Mély harmóniák és sejtelenes melódiák áradtak ki a parkba. Einstein zongorázott. Valaki meg is jegyezte, hogy a zenének kapcsolatban kell lennie az ő gondolatvilágával.

Amikor megemlékeztem előtte a zongorázást, hangosan felnevetett és így szól:

— Tudja, mindig a fekete billentyűkön játszom. Egyszerűen azért, mert azokat jobban lehet látni.

Egyszer az asztalnál két vendég vitatkozott. Az egyik majdnem gorombaságokat mondott a másiknak. Nem nagyon válogatta a szavakat. Valaki meg is jegyezte később erről vitatkozó vendégről:

— Ugy látszik, ennek az urnak ninesenek gátlásai.

Einstein megint elgondolkozott és ezt mondta:

— Azt sohasem lehet tudni. Azt hallottuk, ami kijött belőle, de nem tudhatjuk, mi maradt benne.

Einstein általában nem nagyon szereti a nagy társaságot. Valóságilag szenved, ha a társaságban az emberek témáról-témára ugrálnak, egyiket sem merítik ki és egyiknél sem állapodnak meg.

A játékos tudós

Este rendszeren korán vonult vissza.

— Még dolgoznom kell — mondta és a szobájában hajnalig égett a villany.

Megfigyeltem, hogy a munka belső kényszer nála. A kötelességet utálja.

Gyakran hallottam, amint mondta:

— A kötelességből végzett munkának nincs értéke. Produktív munkát csak szeretettel lehet végezni. A tudós játszik témáival, mint a gyermek a játékszereivel.

Egyszer vacsora közben az asztalon álló kétkarú gyertyatartót figyelte. Beszélgetés közben babraja a gyertyatartót, játszadozott vele. Hirtelen felénk fordult:

— Figyelje csak a gyertyát! — mondta csillogó szemmel. — Ha mereven a tulsó lángot figyeli, akkor az innessé megkettőződik. Nézze, nézze... Ugy-e három lángot lát?

Einstein játszott és látott...

A goromba kárposlegény

Minden szavából és minden mozdulatából harmónia és derű árad. Mindenben keresi és meglátja a szépet s az emberekben megtalálja a jót.

Beszélgetés közben elmondja Einstein, hogy egyszer milyen goromba volt hozzá egy kárpos legény.

— Beteg voltam és bejött a szobámba egy tizenkilenc éves kárposlegény. Ennek a fiúnak az apját támogattam és gyakran járt hozzám az apa is, a fiú is. A legény az ágyam mellett ült. Jött az orvos, aki kiküldte a fiút a szobából. A fiú felém fordult és így szólt: »Na maga disznóházi, most nem maga fog magyarázni, hanem az orvos!«

Mindannyan megdöbbenünk ennek a történetnek a hallatára, de Einstein ragyogó arccal tovább folytatta:

— Nem haragudtam meg a fiura, sőt az orvosomnak is mondtam: milyen belső függetlenség lehet ebben az emberben, ha ilyen goromba tud lenni.

Egyszer egy fontos technikai készülék felülbizárlására hívták meg Einstein. Felült a vonatra, maga cipelte a csomagjait és negyedik osztályon utazott. A vállalatnak szakvéleményt adott és egyetlen mondatával milliókat juttatott neki. Honorárium fejében mindössze ezeröttszáz márkát kért és vissza Berlin felé is negyedik osztályon utazott.

Einsteinnek nem kell a gazdagság. Néha csak néhány sort kellene írnia és óriási honoráriumot adnának neki. Nem fogadta el azt a házat sem, amelyet Berlin akart neki ajándékozni. Saját pénzéből épített egy kis villát Potsdam közelében.

Mialatt Einstein a Plesch-villában tartózkodott, egy este vacsorára megérkezett két hire fizikus: a Nobel-díjas Laue és Joffe, a szentpétervári fizikai intézet híres vezetője. Vacsora közben Laue, aki egész életében a sugárzás problémájával foglalkozott, a levegő vizgöz tartalmát magyarázta. Joffe elmondta, hogyan fejtette meg a lesülés problémáját svájci nyaralása idején. Társalgás közben a pszichoanalízisre és álommagyarázatokra terelődik a szó. Einstein is közbeszól és a pszichoanalízis veszélyeire figyelmeztet. Ezeket a veszélyeket kis mesével illusztrálja:

A százlábu és a pszichoanalízis

A cserebogár egyszer megkérdezte a százlábutól: »Hogyan is jársz te ennyi lábbal?« A százlábu magyarul próbálta. Felemelte az egyik lábát, majd azon gondolkodott, hogy utána melyiket emelje fel. Megzavarodott és miközben analizálta saját járását, egyszerre csak észrevette, hogy egy lépést sem tud tenni.

Ezzel a példával nagy sikere volt Einsteinnek az asztalnál. Még hozzátette:

— A lélek nagyon bonyolult. Automatikus funkcióinak az elemzése épp olyan gátlásokat vonhat maga után, mint a százlábuláé.

Einstein a felfedezések megszületéséről társalog Laueval és Joffevel. Joffe is, Laue is elmondja véleményét a felfedezés szent pillanatairól. Einstein ezt mondja:

— Néha valami egészen közömbös dologra gondolkodok és hirtelen úgy érzem, mintha egy nyíl talált volna szíve. Ebben a pillanatban eszméltem rá a probléma megoldására.

Einstein elhallgat, gondolkodik és szokása szerint rövid mondattal ismét kiegészíti azt, amit előbb mondott:

— Néha érzem, hogy igazam van, de akkor még nem tudom, hogy csakugyan igazam van-e.

A tudósok ismét a sugárzás problémájáról beszélgetnek. Az asztalnál ülők közül valaki közbeszól és megkérdezi Einsteinot, mi az oka annak, hogy a sugarak néha áthatolnak az emberi testen, máskor pedig a test elnyeli a sugarakat.

— Ez igazán véletlen, — szól Einstein — néhány ionnak kihúzzak a sorsjegyet és sikerül a testen maradnia. A természeti törvények sokasága nem egyéb, mint statisztika.

Einstein nagyon szereti új vitorlását. Kis villája, amelyet nemrég épített, a Spree partján áll. Ha nem a gyorsvonat negyedik osztályán utazik, akkor legszívesebben beül vitorlásába.

Az egész társaság kikísérte a vitorláshoz, hogy bucsut vegyen tőle. Einstein felült a kormányrud mellé, barátságosan integetett, a szél duzzasztotta a vitorlát és borzolta a tudós hosszú haját.

A kis hajó lassan mgindult és vitorlását feszítette a »nem egészen merőlegesen ható eredő.« Nesztelenül uszott a folyón és vitte Einstein új otthona felé.

Caruso hatyudala

Ismeretlen részletek a nagy énekes utolsó óráiról

Enrico Caruso most volna ötvenöt éves, ha a könyörtelen halál nem ragadta volna el tulkorán a melódiák birodalmából.

Az istenáldotta tehetségű művésznek tulajdonképpen hálásnak kellene a sors iránt lennie, mert éppen ő volt az, aki soha sem bírta volna a kritikát és feledést elviselni, ami azoknak a művészeknek osztályrésze, akik nem tudnak a színpadtól idejében visszavonulni. Ő azonban annyira ragaszkodott az élethez, hogy kétségbeesett sikollyal vett bucsut tőle.

A kiváló énekes özvegye megírta férje életrajzát s abban megörökíti férje életének örömteljes, szomorú, felemelő és megrázó pillanatait. A mű nem sokára megjelenik német kiadásban.

Caruso halálának oka gemyes mellhártyagyulladás volt, mely ismételen elkerülhetetlenné tette a sebészi beavatkozást. A művész tisztában volt állapotja komolyságával, mert hazája utáni vágódása olyan volt, mint egy kérés, hogy hazája földjében temessék el.

Sorrentóba vitték a nagy betegot, aki látszólag új erőt kapott szülőföldjén. Sajnos, a betegség lapangott szervezetében és az a körülmény, hogy orvosainak és ápolóinak nem engedelmességet, hozzájárult ahhoz, hogy visszaesék betegségébe. Különösen egy Pompeji romjai között tett kirándulása után tört vissza sápadtan és kimerülten szállójába.

Kiadós éjjeli nyugalom után másnap reggel egészen ruganyosnak látszott és délfelé dolgozószobájába ment, hogy meghallgassa egy fiatal ember énekét. Felesége, Dorothy Caruso ezalatt a dolgozószoba alatt elterülő terrazonon ült s hallotta, amint a fiatal ember a »Marta« opera híres Mappari áriájának éneklésébe fog hirtelen elhallgat az ének. A kísérő újra kezdte. Dorothy visszafogott lélegzettel figyelt. Csak egy hang van a földön, amely Mapparit ily istenien tudja énekelni. Hirtelen felrántja a dolgozószoba ajtaját, tényleg, Caruso kitaró karokkal áll a zongoránál és arcan az isteni boldogság ragyogása honol, amint a dal utolsó hangjait énekl.

— Doro, Doro, hallottad? — kiáltott. — Énekelni tudok! Ugy tudok énekelni, mint azelőtt! Jóságos Isten, megint tudok énekelni!

Képeletében feltűnt a Metropolitan opera tágas színpada s látta magát, amint hajlongva köszöni meg a közönség színi nem akaró tapsorkánját.

Se ő, se felesége nem sejtették, hogy a Marta áriája hatyudala lesz s hogy hangja néhány nap múlva örökre elhagyja. Éjjel ismét lázas lett. Dorothy Caruso sürgönyileg kérte férje betegágyához a két híres római orvost, Giuseppe és Raffaele Bastianellit. Az első vizsgálat után megállapították, hogy minden kétséget kizáróan a vese tájékán tályog van keletkezve s Carusot azonnal Rómába kell vinni, hogy ott Röntgen-felvételt készítsenek róla. Két nappal később negyvenfokos lázzal, utolsó utjára öltözött fel, olyan gonddal, mintha delutáni kocskázásra készülne a Fifth Avenuen. Még arra is képes volt, hogy kalapját hetykén félreecsapva ment a kikötőbe, mintha semmi baja sem lett volna. Mikor a nápolyi Hotel Venezia ért, olyan nagy fájdalom volt rajta érf, hogy nem folytathatta útját. A sors könyvében, úgy látszik, meg volt írva, hogy a nagy énekes ott haljon meg, ahol született.

Caruso felesége számára a következő napok a kín és gond napjai voltak. Néhány nap múlva valaki leplezetlenül megmondta neki, hogy férje nem marad életheben. Minden erejével azon volt, hogy leküzdje a halálos fáradtságot és leverő bánatot, mely már-már teljesen legyázta. Nyugodt és megfontolt akart maradni, mert neki kellett a történetek felett határozni. Az operációt tartotta férje élete egyedüli mentésének. Éppen mikor a betegszobába akart lépni, hogy erről az egyik orvossal tanácskozzék, az hozzája készült s így szólt:

— Asszonyom, nem merünk több sebészeti beavatkozásra vállalkozni, — órái megvannak számlálva.

Lélektelenül nézett a szobába. A beteg fejénél állott egy másik orvos. Caruso arckifejezésében valami arra készítette Dorothyt, hogy térdre hulljon az ágy mellett.

— Nem jutok lélegzethez — hangzott rémülten a beteg ajkáról.

— Egészen jól vagy Rico — vigasztalta. — Nincsen semmi baj, drágám.

— Doro, ne hagyjatok meghalni. — Segítségért esdve keresték szemel felesége tekintetét.

— Ugy-e, nem fogok meghalni? — kiáltotta, hirtelen halsejtellemmel. Az orvos feleletül a kezében tartott erőltet kezét gyengéden az ágyra helyezte és félre fordult.

Velőtrázó sikoly reszkettette meg a betegszoba csendjét. A sötétségben elmerülő ember panasza felkiáltása:

— Doro... Do... ro! Do... ro!...

Aztán meghalt.

A dal véget ért. Az énekes elindult utjára. Azon a végtelen országúton, ahol most vándorol, minden csupa muzsika.

Bécs gázgyári kokszt, legfinomabb porost
kúszén, száraz tüzfák

Potasman fatelepén

Margit malommal szemben.

Telefon 3-86

14971

SAKK

96. sz. játszma.
Barcelona, 1929.

Dr. J. Rey Ramon	Colle E.
1. d2-d4	Hg8-f6
2. Hg1-f3	e7-e6
3. c2-c4	b7-b6
4. g2-g3	Fc8-b7
5. Ff1-g2	Ff8-b4+
6. Fc1-d2	Fb4xd2+
7. Hb1xd2	0-0
8. 0-0	d7-d6
9. Vd1-e2	Vd8-e7
10. e2-e4	e6-e5
11. Bf1-e1	-----

Azonnali d4-d5 jobb lett volna.

11. -----	c7-c5
12. d4-d5	Hf6-e8
13. Hd2-f1	g7-g6
14. Fg2-h3	-----

Bevezetése egy téves tervnek. Világos a királyszárny támadást nem akarja megengedni és f7-f5-öt megszeretné akadályozni. Figurái szükségtelenül védelmi állásban vannak. Sokkal jobb lett volna a2-a3 és b2-b4-el vezérszárny támadást vezetni, vagy sötét hadműveletét Vd2-vel megnehezíteni és a sötét mezőket birtokba venni.

14. -----	He8-g7
15. Hf1-e3	Hb8-d7

Sötét f5, 16. exf, Fe8-al érdekes komplikációkat okozhatott volna, de előnyösebbnek tartotta fejlődését befejezni.

16. a2-a4	a7-a5
17. Vc2-b3	-----

Idővesztés, mert a gyalog nem üthető. Számításba jött Ba3, Bb3-al kapcsolatba, amikor a bástya a királyszárny védelmében is jó szolgálatokat tehetett volna.

17. -----	Pb7-c8
18. Vb3-d3	-----

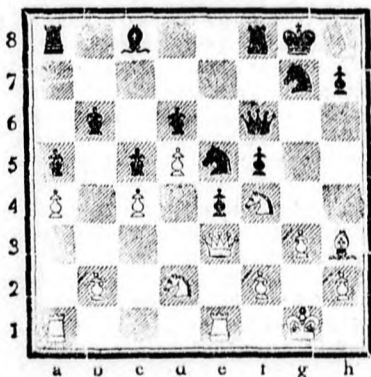
Gyenge, mert megengedi az azonnali f5-öt. Természetes 18. Fxd7, Fxd7, 19. Vxb6 nem jöhetett Bf-b8 miatt He8-al kapcsolatban.

18. -----	f7-f5
19. e4xf5	e5-e4
20. He3-g2	g6xf5
21. Vd3-e3	Ve7-f6
22. Hf3-d2	Hd7-c5

Vezér út b2 után világos nagyon erős ellenjátékot kapna.

23. Hg2-f4	-----
------------	-------

Az állás világos 23-ik lépése után.

23. -----	Fc8-d7!
-----------	---------

Nagyon fontos lépés, mert sötétnek számításhoz kellett venni f2-f3-al a centrum megszemmisítését.

24. b2-b3	-----
25. Ba1-c1	Ba8-e8

Előkészítse f2-f3-nak. 25. f3-ra, exf, 26. Hxf3, Hxc4 következne. Szöveg lépés célja Vc3, f3 fenyegetéssel.

25. -----	Vf6-h6
26. Kgl-g2	Hg7-h5

Döntő!

27. Hf4-e6	-----
------------	-------

Még a legtöbb kilátást nyújtja. Ha t. i. 27. Hxf5, Vxh5, 28. Vc2 ugy Vh6 következik kettős fenyegetéssel. (Hd3 és f4.)

27. -----	Vh6-g6!
27. -----	Vxe3, 28. Bxe3, Fxe6, 29.

dxe6, Hg7-re sötét gyalogot nyer, de a támadás folytatásával többet remél az állásból kihozni. A játszma most nagyon érdekes és a minőség áldozat korrekt.

28. He6xf8	Kg8xf8
29. Bc1-c3	He5-d3
30. Kg2-h1	-----

Fenyeget Hf4+.

30. -----	f6-f4!
-----------	--------

Késztető egy erős kombinációnak, amely elég hosszú, de nem nehéz, mert világosnak csupa kényszer lépése van.

31. g3xf4	Fd7xh3
32. Be1-g1	Vg6-f5!

Az egyetlen lépés. Ha pl. 32. -----, Vf6, akkor 33. Bxd3.

33. Bg1-g5	Vf5-f6
34. Bg5xh5	-----
34. Bc3xd3-ra, Hh5xf4, 35. Hd2xe4?, Vf6-al	-----

dönt, mattal g2-ön.

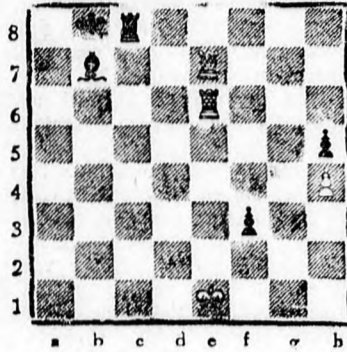
34. -----	Vf6xe3
35. Bh5xh3	Vc3-a1+
36. Kh1-g2	Hd3-e1+

Feladta, mert 37. Kg3-ra háromlépéses matt következik, Vg7+, Hg2+.

(Analizálta: Colle E.)

*

72. sz. feladvány.
Henneberg-től.

Világos: Ke1, Be7 és c6, gy4. (4 figura).
Sötét: Kb8, Bc8, Fb7, gyf3 és h5. (5 figura). Világos indul és nyer.

Autótulajdonosok figyelmébe

Igyen nem, de a legolcsóbban vállalom a vulkanizálást!

ajánlom vulkanizáló műhelyemet. Javítások 50%-al olcsóbban az eddiginél. Hő- és sárgummicipők javítása. Gép- és lakatosmunkákat, technikai szereléseket, vízvezeték- és csatornázást vállalok. Javításokat azonnal és pontosan eszközök.

Braun László, Noviszád
Futoški put 7. (az udvarban)

Ezzel a végjatektanulmánnyal olvasóinkat nagyon komoly feladat elé állítjuk, éppen ezért az összes megfettőket, akik teljes és helyes analízist küldenek be, könyvjutalomban részesítjük. Megjegyezzük, hogy a probléma egy patt változatot tartalmaz és ennek a feloldása vezet a helyes megfejtéshez.

69. sz. feladványunk helyes megfejtése: 1.Ve8 d8!

Helyesen fejtették meg: Hofmann Jakab Beograd, Pecze Ágoston B. Petrovoselo, Walter György Szt. Kanizsa, Kecskés János Szt. Kanizsa, dr. Kiss Imre B. Petrovoselo és Heuduska Emanuel Tovarisevo. A könyvjutalmat Kecskés János Szt. Kanizsa nyerte.

SAKKHIREK

A bécsi »Trebitsch«-emlékversenyen Spielmann megverte Höhnlingert és Kmoch-hal egyenlő pontszámmal az első helyen áll. A verseny sorsa az utolsó két fordulóban fog eldőlni. Vezető helyen vannak még Höhnlinger és Grünfeld.

ÜZENETEK

A beküldött feladványok átvizsgálása folyamatban van és azokról jövő heti rovatunkban fogunk véleményt mondani. A hozzánk intézett kérdésekre is a jövő héten válaszolunk.

Percenként egymillió gyilkosság...

**A jövő háborújának fegyverei — Összehajtható repülőgép a buvárhajón —
Tíz métermázsás ágyugolyók — Városok a gyilkos gáz alatt —
Megsemmisíthetetlen csodatankok**

Hoover, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke Macdonalddal amerikai látogatása alkalmával megegyezett abban, hogy ebben a hónapban Londonba összehívják a tengeri leszerelési konferenciát, amelyre Franciaország, Japán és Olaszországon kívül meghívták a kisebb tengeri hatalmakat is. Macdonald most azon dolgozik, hogy rábíri a Népszövetséget, hogy ugyanebben az időben tartsa meg végre az általános leszerelési előkészítő konferenciáját. Ennek a konferenciának az volna hivatása, hogy a szárazföldi és légi fegyverkezés növekedésének gátat vessen és a fegyveres erő csökkentésének módjait megállapítsa.

Mostanában nagyon sokat beszélnek modern haditechnikáról, a félelmetes tömegmészárló harci eszközökről, gyilkos, mérges gázokról, fojtó bombákról és mindent elsöprő légi támadásokról. Nézzünk most egyenlőhányszor ezekből az újfajta harci eszközökből.

Az óriási veszélyzóna

Repülőgépek ellen csak olyan ágyúval lehet sikerrel védekezni, amelynél a lövedék repülése igen gyors, járása elég magas és szétrobbanása után az a tér, melyben nyújtó és romboló hatása érvényesül, minél nagyobb. Az angolok most készítettek egy 10.5 centiméter kaliberű ágyút, amely hat és fél méter hosszú csövéből harminchárom font súlyú lövedéket másodpercenként 3000 láb gyorsasággal röptet 11.000 méter magasra, vagy 18.000 méter távolságra. A lövedék szétrobbantásának »veszélyzónája« minden eddiget fölülmul.

Mivel ez a lövedék nagyon nehéz, géppel teszik az ágyuba, még pedig oly gyorsasággal, hogy percenként tizenöt célozt lövést lehet leadni.

Ezt csak úgy érhették el, hogy a szerkezettel az ugynevezett holt időt, azt az időközöt, amely az ágyú elcsúszása és a következő célpontra való beállítása között eltelik, teljesen kiküszöbölték.

A háború alatt az ágyúk teljesítmőképességének határát felülmulónak tartották a németek »kövér Bertáját«, amellyel százhusz kilométernyi távolságra ágyuzták. Galiot és Bory franciá mérnökök újonnan feltalált ágyúja még ezt az ágyút is felülmúlta. Ennek az új ágyúnak nemcsak a lőtávolsága nagyobb, hanem az az előnye is megvan, hogy nem ugrik vissza a kilövés pillanatában.

Tank, amely szárazon, vizen és víz alatt halad

Amerikában a hadsereg új tankokat használ, amely szárazföldön és vizen egyformán haladhat. Szárazföldön gumibroncsos, ugynevezett hernyókerekeken negyvenhét kilométert tesz meg óránként. 2:1 arányú lejtőn könnyen mászik fel és a Hudson folyó legszelebb részét víz alatt, vagy felett könnyen átszeli. A tank tíz centiméter kaliberű ágyúval, könnyű és nehéz gépfegyverekkel, többnapos municióval és élelemmel indul harcba.

A világ két legnagyobb most elkészült csatahajó-

ja az angol Nelson és Rodney. Ez a két páncélos tengeri óriás mindegyike 702 láb hosszú, 106 láb széles, személyzete pedig 1300 tisztből és tengerészből áll. A hajók fedélzete oly erős páncéllal van borítva, hogy a repülőgépről hajtott bomba nem ütheti át. A hajótest vizalatti része olyan erős páncéllal van borítva, hogy négy modern torpedó löveg együttes robbanóhatásának is ellent tud állni. Mindegyiken van tizenkét darab 15.6 centiméteres és kilenc darab 42 centiméteres kaliberű ágyú. A 42 centiméteres ágyúk lövedékeinek súlya több mint tíz métermázsás, az ágyú maga pedig százhusz tonnát nyom. A hajók előállítására hét millió font sterlingbe került. Az évi karbantartási költség 432.000 font.

Az Egyesült Államok ezévi flottagyakorlatai alkalmával Moffet tengernagy vezetésével olyan repülőbombákat próbáltak ki, amelyek csak akkor robbannak fel, amikor már nyolc-tíz méternyre a víz alá merültek, ahol a hajók páncéllata nem olyan erős, mint a vízvonal felett. A kísérletek tíz-husz métermázsás bombákkal történtek, céloklul pedig régi csatahajók szolgáltak.

A szárazföldre is ledobtak négyezer méter magasról egy ilyen bombát, amely harmincöt méter széles és hét méter mély krátert vájt a talajba, ahonnan százötven köbméter földet dobott ki.

Az elpusztíthatatlan buvárhajó

Chattam angol hadikikötőben most készült el a világ legnagyobb és leggyorsabb vizalattjárója. Míg az első vizalattjáró, amely 1901-ben készült, csak százhusz tonnás volt, addig az új már 3500 tonnás. Gyorsasága arra képesíti, hogy akkor is követheti a flottát, ha az teljes sebességgel halad. A buvárhajó százhusz méter hosszú és tíz méter széles.

Tüzérségi felszerelése hat darab tizenöt centiméteres kaliberű ágyúból áll, a legnagyobb teljesítménye pedig az, hogy nagy páncéltokban összehajtható repülőgépet víz magával a felderítési szolgálat céljára.

Személyzete 12 tisztből és 108 matrózból áll. Előállításának költsége 820.000 font sterling. Angliában állítólag már avval foglalkoznak, hogy 10.000 tonnás hasonló buvárnaszádót építsenek.

Leygues francia tengerészeti miniszter a hadügy költségvetés tárgyalásánál nemrégiben említette, hogy milyen nagy mértékben tökéletesítették a tengeralattjáró technikai berendezését. Külön hallókészülékeket szereltek fel a hajókra, amelyek a közeledő ellenséges hadihajó gépeinek zakatolását jelzik s így az összeköttetés lehetőségét majdnem teljesen kiküszöbölik. Ha elvétve mégis előfordulna, hogy egy nagy hajó a tengeralattjáró közvetlen közelébe ér és a kikerülése lehetetlennek látszik, akkor a buvárhajóból több tonna súlyú ölmörtömet dobhatnak ki a tengerbe s ennélfogva a hajó azonnal és biztosan a víz felszínére emelkedik. Szerencsétlenségek esetén telefonos jelzőgömböket eresztenek a tenger színére, amelyek

segítségével hangos vészjeleket adhatnak s így a tengeri arzenáloknak módjában áll uszódokkokat kiküldeni, amelyek láncszerkezeti segítségével felhúzzák a naszádot a víz színére.

A föld mágnessége repülőgépet hajt

A légi hadászat hasonló módon fejlődik. Így például Angliában teljesen acélból épített hadirepülőgépeket gyártottak, amelyek dacára ennek, könnyebbek minden eddigi repülőgépnél. Amerikában Handershof mérnök olyan eszközöket talált fel, amelyet a föld mágneses ereje hajt és emellegre semmi szüksége sincs benzínre vagy más gázfejlesztő anyagra.

Franzo mérnök villamosgépet talált, amelynek segítségével tengeri hajókat repülőgépről minden személyzet nélkül és kizárólag villamosáram alkalmazásával lehet kormányozni.

Percenként 300.000 fényképfelvétel

Végül említsünk meg egy valóban szenzációs fototechnikai találmányt, amelynek katonai alkalmazása beláthatatlan perspektívákat nyújt. Az angol hadügyminisztérium olyan fényképezési kamara fölött rendelkezik, amely percenként nem kevesebb, mint 300.000 felvételt csinál. Az angol hadvezetőség e gép tulajdonában abban a helyzetben van, hogy például parancsok és térképek sokszorosítását igen nagy számban káprázatosan rövid idő alatt eszközölheti és az ellenség minden mozdulatait visszaadó fényképeket készíthet.

KÜLPOLITIKAI HÉT

Egy kis mérleg az elmúlt évről

Az 1929. év külpolitikai téren rendkívül eseményteljes volt. A konferenciák és a visszaemlékezések évének lehetne elnevezni az őszentűdöt, mert több konferenciát nem tartottak és több visszaemlékezést nem hoztak nyilvánosságra egyetlen más esztendőben sem.

A világháború kitörésének tizenötödik és Európa nagy politikai átalakulásának tizedik évfordulója volt az elmúlt év. Foch marsall, a győzők hatalmas haderejének parancsnoka, Clemenceau, a győzelem apja, Európa új térképének megrajzolója meghaltak. Az elmúlt évben halt meg Stresemann német külügyminiszter is, aki tevékeny részt vett a német-francia barátság megteremtésének munkájában. Mindenki megszólalt, akinek valami mondanivalója volt a multról. Az állami levéltárak megnyitották a kutatás számára a detronizált uralkodók titkos levéltárát és onnan is sok érdekesség került napfényre. Ezért is részszól az elmúlt esztendő a «svisszaemlékezések éve» elnevezésre.

A nemzetközi konferenciák száma is jelentékeny volt 1929-ben. A Népszövetség rendes ülésén kívül a világpolitika legfontosabb konferenciája a hágai és az ezt megelőző párisi Young-féle konferencia volt, amelyen megállapították Németország jóváérteli kötelezettségét és amelynek alapján a Rajna-vidéket is kiűrtették. A tengeri leszerelési konferenciát előkészítő bizottság ugyszóval állandós permanenciában volt és hol Londonban, hol Párisban tartott értekezletet. A nagykövetelek tanácsa, a Kellogg-paktum aláírását megelőző tanácskozási, a szárazföldi leszerelési bizottság, a kisanat és a Népszövetség pénzügyi bizottságától az ópiumtermelési bizottságig minden bizottság számtalan ülést tartott a béke érdekében.

Nagy figyelmet keltettek Európában a következő események:

Ó felsége Alekszandar király kiáltványa, amelyvel átvette az ország közvetlen irányítását, megszüntetve a politikai pártokat.

Briand francia külügyminiszter genfi beszéde, amelyben hivatalosan is felvette Pénzeurópa eszméjét és az Európai Egyesült Államok megvalósításának szükségét.

Angliában Macdonald választási győzelme, kormányalakítása, szeptember 3-iki genfi beszéde és találkozója Washingtonban Hoover elnökkel.

A *Heimwehr* erőszakoskodásai és győzelme Ausztriában. A görög köztársasági elnök megválasztása. A román nemzeti parasztpárt uralomra jutása és sikeres konszolidáló munkája, a lengyel monarchista mozgalom, a csehszlovákiai parlamenti választások, végül a bolgár forradalmi szervezetek egymásközti viszálya.

*

Európa nemzetközi politikai életének vezetői 1929. első felében Briand, Chamberlain és Stresemann voltak, míg az év második felében Briand és Macdonald irányították az európai külpolitikát. Kétségtelen, hogy a mult év második felében nagymértékű javulás állott be.

Külpolitikusok és államférfiak számos nyilatkozatot adtak a mult évben és ezekben kizárólag a béke nagy gondolatát propagálták. Mindenki a béke istápolásáról beszélt. Létrejött a Kellogg-paktum, számos barátsági szerződést kötöttek, kereskedelmi szerződéseket létesítettek, de nem feledkeztek meg a fegyverkezésről sem...

Igen érdekes volt egy külföldi lap újsávkarikatúrája, amely a bucsúzó 1929. év és az új esztendő perszonifikációját ábrázolta. A kép aláírása ez volt:

1929. év az Újévhez: Vigyázz kérlek a leszerelési konferenciára, nehogy érdemleges határozatot hozzanak. Utolsó kívánságom: add át ezt a figyelmeztetést módodonak. (— szem.)

UTAZÁS A FÖLD KÖRÜL 280 ÓRA ALATT

A ZEPPELIN VILÁGKÖRÜLI UTJA — IRTA: VÉCSEY ZOLTÁN

— Copyright by Bácsmegeyi Napló —

— Emlékszel, kedves, arra a csodálatos alkonyatra? A nap éppen ilyen vörös fénykévével árasztotta el az ottani dombokat s mi ketten mindenről elfelejtkezve jártuk a mezőt, kéz a kézben. Még nem történt semmi, de mind a ketten éreztük, tudtuk már, hogy el vagyunk rendeltetve. A szent fa tövébe értünk.

— A korhadt öreg fa tövébe, amelyet én neveztem el így. Oh, Xénia, bárki jön is az életre, te vagy újból és újból abban az ablakban, akit akkor ott a karjaimba zártam s akit az első csók tüzével forrasztottam be.

— Hosszu ideig tartott az első csók, izét nem lehet felejtani soha. Jer, édes, csókolj meg, hiszen eltökélted, már örökkévalósága annak, hogy nem csókoljál...

Xeniára hullottam s mindenről feledkezve, forró ölelésben szorítottam magamhoz. Ajkának édes ize mámorral töltött el. Mikor kibontakoztam öleléséből, Xénia ott feküdt lehuny szemekkel, keble lassan pilgett, nem szólt s én nem akartam zavarni. Lábujjhegyen osontam kabinomba, mert most nem tudtam volna társaságban lenni. Rávettem magam ágyamra.

Mi történt? Hogy történt? Tehát mégis csak Oduska ő? De hát akkor mi keres itt ez az amerikai, aki állítólag az ő férje? S mit jelent ez az egész Xénia-legenda? Olyan csodálatos az egész, mintha álomkép lenne.

Nem mentem vacsorázni Amikor munkámat befejeztem, kabinomba tértem vissza s kibámultam az ablakon. Egyetlen fényforrás nem csillog fel hozzánk, csak a folyók ezüstös hátán léghajónk reflexe tükröződik.

A harmadik repülési napnak délutánján már néhány rekordot jegyzünk fel: 54 óra alatt 6000 kilométert futottunk be, pedig a kedvező hátszél miatt többnyire csupán négy, olykor-olykor három motornal dolgoztunk, hogy a hajtóanyagot takarékoskodjunk. Hihetetlen szerencsénk van az időjárás viszonyokkal. Idáig semmi nehézségünk nem akadt s ezért a tapasztalt utasok, akik nem első ízben tesznek nagyobb léghajó-turát, borzalmas élményeik felújításával igyekeznek rémületet kelteni bennünk, novíciusokban, akik előtt a földköri utazás idáig olybá tűnt fel, mint sétakörzés a Dunaparton. Amikor ezek a «levegőrőkák» megszólalnak, mi szerényen hallgatunk, mert nem szeretünk blamírozni magunkat. Olyan biztossággal köpködik a szakkifejezéseket, hogy beleszédülünk. A japánok a tajfunnal rémitgetnek bennünket s én kénytelen vagyok megerősíteni, hogy Osi-hosi állomásáról felfogott jelentések szerint Kína és Japán között most erős tajfun dühög. Commander Rosendhal emeséli, hogyan mentették meg egyedül őt a Shenandoah borzalmas katasztrófája alkalmával. Mindenki más elpusztult. Fusiyashi, a harmadik japán, akinek a bőbeszédű Osakival szemben idáig alig lehetett egyetlen szavát venni, elmondja, hogy léghajóját hogyan pusztította el a robbanás. Elbizakodottságunk közepette jó, ha emlékeztetnek arra, hogy a léghajóval mindig történhetik szerencsétlenség, különben el se hinnék utunk kockázatos voltát, annyira csöndes körülöttünk minden. Eckener atya most szintén köztünk van, ott ül a szélső asztalnál Lehmann társaságában és csöndes melegezéssel tekint le az ázsiai földre, mint ahogy a jó polgár vasárnaponként elszemléli házacskáját. Lehmannak semmi gondja, vidám kuplékat esz ki szájharmónikájából. Órák hosszat nem unja meg ezt a mulatságot.

A vasárnap eddigi utunk legromantikusabb napja. Hét órakor már mindenki felkelt ágyából (Berlinben szombat este 11 óra van most, az emberek nyugovóra térnek!), mert péntek délután óta most érünk először olyan vidékre, amelyen végre újból láthatunk emberi települést. Jakutsk városa ez, a Lena-folyó partján házakból épült hatalmas kiterjedésű település, amelyet az időjárás és utviszonyok miatt évenként csak három hónapi időtartam alatt lehet megközelíteni. Persze, hogy itt is mindenki bemeneült házikójába a léghajó elől. Csak két piros ingbe bujt sziberiák intget bátran felénk s kutyaikkal együtt

versenyt akarnak szaladni velünk, amikor kissé lassítunk, hogy a postát s a német hősöknek a hazai rögökből fakadt koszorút ledobjuk. Az ünneplés aktuskor mindnyájan az érkezőben vagyunk. Néma csönd. Lehmann kitér az egyik ablakot s Eckener nagy lendülettel kiveti a koszorút. Mindnyájan utánanézzünk. Kétszáz méter magasságból hull alá s csodálatosképpen a temető sövényén akad meg.

Most az addig sik plató dombos-hegyes területté változik. A Stanovoj-peremhegységet kell átrepülnünk s ez elég súlyos feladat elé állítja kormányosainkat, mert a hegység igen fantasztikus alakú, meredeken felszökő kupjai és kráterjei, amelyek innen felülről tekintve, a hold Vashegységére emlékeztetnek, jóval magasabbak, mint amint adatokat térképünk tartalmaz. Igen kritikus pillanatunk volt például akkor, amikor egy 1800 méter magas hegyhátton kellett átszállnunk, amely a térképen csak 1600 méternek van jelezve. Éppen hogy átsiklottunk rajta, a gondola csaknem surlotta a sziklatalajt, mert erre az akadályra nem voltunk elkészülve s a léghajót nem emelték magasabbra.

A tájék minden pillanatban újabb változatot mutat. Xeniának folyton magyaráznom kell.

— Ez a hatalmas, hosszan elnyúló és széles hegyléc, amely Kamcsatkától délnek nyulik alá s a Stanovoj-hegylécet nevet viseli, az ázsiai kontinensnek első peremkoszorúja a Csendes óceán felé. A hegység vonulásának iránya nagyjából észak-déli, míg az Európát és Ázsiát átszelő lánchegységek nyugat-keleti irányúak. Itt tehát új típusú találkoznak, amelyet az euráziaival szemben pacifikus rendszernek mondunk, mert a Pacifik-óceánt úgy az ázsiai, mint a nyugat-amerikai oldalon ilyen hatalmas láncok kerítik be. Az amerikaiak ezeknél jóval magasabbak, gerincük 4000 méterre is fölnyulik s ezért leküzdésük ennél jóval nehezebb feladat elé állít bennünket. Mind vulkános eredetűek, vagyis ezeken a helyeken a földkéreg hatalmas törést szenvedett s ezen a törésen tudott ki a föld belső, izzó anyaga, hogy ilyen szeszélyes vulkános kupokat halmozzon fel. A vulkános tevékenység az ázsiai oldalon Kamcsatkában, a másik oldalon pedig Középamerikában s az Andokban még mindig megnyilvánul s gyakoriak a földrengések is.

— Itt tehát a föld kérge hatalmas törést szenvedett s Richthofen báró elmélete szerint nem is egy, hanem három párhuzamos törésvonalal szakad Ázsia az óceánba. A belső a Stanovoj-hegység jelzi. Ennek küszöbén Kinában óriási termékeny síkságok fekszenek, amelyeken a Mennyei Birodalom 500 millió lakosból 400 millió szorong. A másik léc a kínai parton húzódik, ezen nem kell átmennünk, mert Szibéria keleti felén s két léc egybeolvad. A második fűzér küszöbe annyira leszakadt, hogy a tenger elöntötte s most a Csendes-óceán parti elzárt tengerei, az Ohocki-tenger, Sárga-tenger borítják. A harmadik fűzér szigetekre bombott s hegyléc a Sachalin-félszigettől egészen a nyugatindiai szigetvilágig követhető.

A hegyhátak alacsonyodtak. Ebéd után voltunk, amikor hirtelen felbukkant az Ohocki-tenger. A helyi idő vasárnap, augusztus 18-án délután 3 óra. Berlinben reggel hét óra van. Mjntegy 300 kilométernyire délre Ochots városától értük el a tengert. Most az irányt délkeletnek vesszük, Sachalin-sziget nyugati partja felé és Ochotsk városa felett repülünk el. Ezután teljesen déli irányba fordulunk. Ami a két napos halálós csend után a legjobban lenyűgöz, az élet czernyi tarka színe. A tengeren bárkák, hajók, a szigeteken falvak, városok, vasutak, majd tengeri fürdők. Mennél délebbre érünk, annál élénkebb a kép. És a hőmérséklet észrevehetően emelkedik. Már nincs szükség szövetterre, szőrmére, amibe a két hölgy Szibéria ridegsége felett burkolózott, újra a legforróbb nyárba jutunk bele.

(Folytatása következik)

CSAKIS PYRAM PASZTA!

LIFKA-MOZI

Hétfő—kedd—szerda

Metró hiradó

Események a világ minden tájáról

CONRAD VEIDT

ezidei első világhívatásos

Ország asszony nélkül

Peter Bolt, „Land ohne Frauen“ c. világsiker aratót regénye után

NYILT-TÉR

A Szuboticei Iparosok és Polgárok Jótékony-Pettségélyező Egyesülete iparosok hálat rendez a Lloyd helyiségében 1930. év január hó 12-én, kezdete este 9 órakor.

Azok a hölgyek és urak, akik tévedésből meghívót nem kaptak, forduljanak az iparos betegsegélyező titkári hivatalba naponta d. e. 8—12-ig és délután 2—4.

A rendezőség.

P u h a f á t

vagóntételekben szállítok 87

ZIMMERMANN JÓZSEF, APATIN

Weitzenfeld i Drug Szubotica

INTERURBAN
TELEFON
192

Futószőnyegek, linoleumok, kárpitoscikkek, valamint lisztes-, korpás-, gabonás- és egyéb zsákok eredeti gyári áron óriási választékban.

Kérjen árajánlatot.

Megnyilt BACS községben

modern gépekkel felszerelt, gőz- és villanyüzemmel berendezett

tejfeldolgozó- és sajtgyár

Németországban tanult szakember vezetésével

Készít és szállít:

Kolostorvédjegyű Camembert-sajtot — (Frühstückkäse) dobozokban cca 100 gramm tartalommal és legfinomabb teavaját

Kérjen mintaküldeményt és árajánlatot

J. Krämer igazgatója és sajtgyára Bács

LAUSANNE- PORT DE PULLY LYCEE JACCARD ALAPITVA 1900-ban

Internátus 10-18 éves fiúk részére. Eőkészítés minden vizsgára. Gondos felügyelet. Sportok. Atlétika. Test-ápolás. Szünidei kurzusok francia nyelvtanításra, sportolásra és hegyturákra. Julius 16-tól szeptember 15-ig.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címzés közzétételével. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívásig tartó leveleket továbbítunk.

Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő

HÁZASSÁG

Boldog házassághoz is kell pénz. Vegyen Gyetvainál sorsjegyet, biztosan nyer. 14116

FOGLALKOZÁS

Fincérügyintézés keres és elhelyez mindennemű kávéházi, szállodai és privát személyzetet. Freudenfeld Vilmos ügynök, Pancsevo. 14465

Zongorista, rutinizott, perfect prima vista és kivülről játszó az üzlet bezárása következtében azonnalra szabad: Baar, Mozzo (saját zenekari Repertior) szalonzenekar részére. Szives megkeresések Subotica, Karadziceva 18. Kapolnik küldendők. 81

Molnárpancót keresek. — Teljes ellátást, ruhát adok. Tanoncsdi megegyezés szerint. Keller József, moormácsa Krnjaja, Bačka. 112

Ügyes tőkelegény, jómunkás, felvétetik Sime Pfeifer kóser-mészárszékben, Subotica. 103

Munkásleányokat gyöngyfűzéshez felvesz Hollandárné, Aleksandrova ul. 15. II. em. 105

ZSÁK

PONYVA ZSINEG

legolcsóbban

AVRAM SCHIFF

zsák- és ponyva-
köleszónél

AFRIK, LŐSZÓR

és LÓTAKARÓK

gyári lerakata

HEVEDEREK

TÖMLŐK stb.

NOVISAD Telefon: 2403

Fiók: Beograd-Sava

Kérjen árajánlatot!

Megjött a tél, itt az

olcsó fa

Kapható

Boška Vujića ulica 15.
36 dinárért aprítva ház-
ho: szállítva

VÉTEL-ELADÁS

Zephir-, Rekord- fa- és széntüzelésű kályhák, Elite-fűtőhelyek zománcozott, nikkelezett és fekete kivitelben kaphatók. Barzel vas-kereskedés, Subotica. 10444

20%-os koronabónókat legmagasabb áron vásárol Pučka Stedionica, Osijek. 14860

Kihullott és vágott haját a legmagasabb áron veszi Lagner fodrász, Pašičeva ulica. 13562

Eladó egy használt kredenc, teljesen jó pléhajtó és több más butoradarab. — Cím a kiadóban. 14721

20%-os koronabónókat eladás-vételét a legelőnyösebben közvetítjük. 7%-os állami kötvényeket, 2½%-os ratna šteta kötvényeket vásárolunk. Subotica Kereskedelmi és Iparbank (a vasuti parkkal szemben). 122

KÜLÖNFÉLE

Eredeti japán gomba, ismert ázsiai házias érelmeszesedés, kortyinetek, bélrenyheség, álmatlanság ellen. Postai szétküldés. Blum gyógyszerár, Szubotica, főpostával szemben. 11070

Vasutállomással szemben lévő ház, vendéglővel és szállodával eladó. Cím: Forrai, Hotel „Sumadija“, Velikibeeskerok-Begej. 15122

MODERN

uri- és hálószoba, konyha és előszoba, csillárok stb.

elköltözés miatt

jutányos áron

eladók

Bővebbet REICH

Ciril Metod trg 3.

Kiváló minőségű

könnyű

RÖDLI

vizszelölésre utánvétellel

70. dinár

több vételnél 65 dinár

Kovács Ferenc

Szubotica, Ciril Metod trg 20.

Elsőrendű fehér darabos

meszet

fával égetett

építőmeszet

azonnali és későbbi

szállításra ajánl

Révai Adolf, Subotica

Soliska 2. Tel. 551

VÁROSI MOZI

Hétfő—szerda

Kettős műsor!

Párbaja sivatagban

Romantikus szerelmi történet európaiakról és arabokról, a puszták hőseiről. Főszereplők: Barry Norton a Négy Ördögből, Dorothy Janis és Ben Bard

A vér beszél

Főszereplő: Buck Jones, ki mint saját farmján szolgál és saját pénzének tolvaja szerepel. Lova „Sas“ hozza oda a rendőrséget. Fox program

PÉNZ

-köleszót kaphatnak gazdák, földre, házra hosszabb időre a legolcsóbb kamattal.

Ingatlanok vétele és eladása. 20%-os koronabónókat a legmagasabb áron veszek

Telekkönyvi és keresk. információk

Képviseletet mindenütt felveszek!

Dr. Belohorszky Adolf,
bank- és ingatlanközvetítő
Novi Sad, Safarikova ul. br. 7. I. em. 10

Jugoszlávia ujonnan jóváhagyott térképe

bánsági, inspektorátusi és járási beosztással. Nagysága 65 cm. Deroko professor munkája. Ára 20 dinár. — Latin és cirill kiadás. — Megrendelhető a szerzőnél: Beograd, Majke Jevrosime ulica 6

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg napról napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmozát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA SZERB-MAGYAR

nyelvtanát

Ára 30.— dinár

Kapható a Bieme-y NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki szállításhoz 5 dinár portó

100 dinárt, sőt többet

kereshet naponként otthoni munkával, elismerten kifizető

„Rekordia“ kötőgépünkkel

Di mentes kitanítás. Kedvező fizetési feltételek. 15 évi jótállás.

Kérjen árjegyzéket

„REKORDIA“ Zagreb, Ilica 50